

„როგორ ვაქციოთ განმავითარებელი შეფასების გამოყენება ჩვენი პედაგოგიური პრაქტიკის ეფექტურ მახასიათებლად”

თამარ კონცელიძე

სსიპ ქედის მუნიციპალიტეტის სოფელ ზვარეს საჯარო სკოლის
დაწყებითი კლასების მასწავლებელი, სსიპ ქედის მუნიციპალიტეტის
სოფელ ზვარეს საჯარო სკოლის დირექტორი

თეონა გოგიტიძე

სსიპ ქედის მუნიციპალიტეტის სოფელ ზვარეს საჯარო სკოლის
ინგლისური ენის მასწავლებელი.

2 0 1 8 წ .

ს ა რ ჭ ე ვ ი

შესავალი-----	3
თავი I	
1.1 საკვლევი საკითხის აქტუალობა-----	3
1.2 კვლევის მიზანი -----	4
1.3 საკვლევი კითხვების ფორმულირება-----	4
1.4 პრობლემის გამომწვევი სავარაუდო მიზეზები-----	5
1.5 კვლევის შედეგად მიღებული სავარაუდო შედეგი-----	5
თავი II	
ლიტერატურის მიმოხილვა-----	5
2.1 რა არის განმავითარებელი შეფასება-----	6
2.2 განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტები-----	8
თავი III	
კვლევის მსვლელობა	
3.1 კვლევის სამიზნე ჯგუფი-----	19
3.2 კვლევის მეთოდები და მონაცემთა ანალიზი-----	19
3.3 შესაძლო ინტერვენციები და მათი განხორციელება-----	21
3.4 კვლევის ვადები-----	22
თავი IV	
კვლევის შედეგების შეფასება	
4.1 ინტერვენციების შედეგები და მათი ანალიზი-----	23
თავი V	
5.1 კვლევის სუსტი მხარეები და დაძლევის გზები-----	30
5.2 კვლევის შედეგების გაზიარება-----	31
დასკვნა-----	31
ბიბლიოგრაფია-----	32
დანართი-----	33

შესავალი

წინამდებარე ნაშრომი წარმოადგენს სსიპ ქედის მუნიციპალიტეტის სოფელ ზვარეს საჯარო სკოლის დაწყებით საფეხურზე განხორციელებული პრაქტიკული კვლევის ანგარიშს. ნაშრომში განხილულია 2017-2018 სასწავლო წლის მეორე სემესტრის განმავლობაში საკუთარ და ინგლისური ენის პედაგოგის, თეონა გოგიტიძის პედაგოგიურ პრაქტიკაში განმავითარებელი შეფასების ეფექტურად გამოყენების დანერგვის მცდელობა-შედეგი, ასევე ამავე საფეხურზე მოქმედი სხვა მასწავლებელთა, გამოცდილებაზე დაფუძნებული შედეგების ანალიზი.

თავი I

1.1 საკვლევი საკითხის აქტუალობა

ზემოთ აღნიშნული საკითხის მიმართ ჩვენი დაინტერესება წამოვიდა სკოლის ფარგლებში სამუშაო შეხვედრებზე აღნიშნულ საკითხის განხილვისას, კერძოდ ჩვენს სკოლაში წლების განმავლობაში ხორციელდებოდა მშობელთა ინფორმირება „მიმოწერის ბარათების“ გამოყენებით, კლასის ხელმძღვანელები საგნის მასწავლებლებისაგან შეგროვილ შეჯერებულ ინფორმაციას თვეში ერთხელ უგზავნიდნენ მშობლებს. აღნიშნული ინფორმაციის მიწოდების მთავარი მიზანი გახლდათ მშობლის მხრიდან სათანადო დახმარების აღმოჩენა შვილის სწავლების პროცესში. მით უფრო, როცა საქმე ეხება დაწყებით საფეხურს, მოსწავლეთა აქტიური სწავლების პროცესი უნდა დაიწყოს საკლასო ოთახში და ის აუცილებლად უნდა გაგრძელდეს ოჯახში მშობლის ჩართულობით ან მეთვალყურეობის ქვეშ. მიმოწერის ბარათებით მიღებული ინფორმაციის პასუხად მშობლებს უნდა გაეკეთებინათ უკუკომენტარი ან ეს ინფორმაცია ასახულიყო შემდგომში მოსწავლეთა შედეგებში. უმეტეს შემთხვევაში ზემოთ აღნიშნული ბარათები მშობელთა მხრიდან პასუხგაუცემელი სახით ბრუნდებოდა სკოლაში და მოსწავლეთა შედეგებშიც არ იგრძნობოდა სიახლე. ჩვენ ამ საკითხის ირგვლივ სამუშაო შეხვედრებზე მშობელთა მხრიდან გულგრილობის მიზეზად ვასახელებდით, ინფორმაციის სიმწირეს, რომელიც უმეტეს შემთხვევაში იყო ზოგადი და მშობელს ვერ უთვალსაჩინოებდა საკუთარ როლს, მასწავლებლების მიმართ დახმარების გაწევის საქმეში ანუ მასწავლებელთა მიერ გამოყენებული სიტყვიერი კომენტარები იყო ნაკლებად ეფექტური. ეს სურათი თავისი არეალით იყო საკმაოდ ვრცელი.

ამ შემთხვევის გარდა განმავითარებელი შეფასების გამოყენების კუთხით პროფესიული ზრდის საჭიროება ნათლად დაგვანახა გასულ სასწავლო წელს ჩვენი სკოლის აშშ საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს საქართველოს დაწყებითი განათლების პროექტ G-PriED-ის ფარგლებში პროექტის კოორდინატორთა საგაკვეთილო დაკვირვებების შედეგებმა. გამოვლინდა, რომ მასწავლებელთა უმრავლესობა და მათ შორის მეც, ნაკლებად ან არასწორად ვიყენებდით განმავითარებელ შეფასებას. პროექტის განმავლობაში ელექტრონული სესიებისა თუ უშუალოდ ცოცხალი ტრენინგების ფარგლებში მივიღეთ ძალიან მნიშვნელოვანი გამოცდილება განმავითარებელი შეფასების სწორად გამოყენების, სხვადასხვა ინსტრუმენტებით ინფორმაციის შეგროვების და სწავლების პროცესის გაუმჯობესების შესახებ.

ასევე STEM-ის პედაგოგებისაგან პროექტის ფარგლებში გავლილი ტრენინგ-მოდულების სამუშაო შეხვედრებზე მოტანილი ინფორმაციის შედეგად დავინახეთ არსებითად მნიშვნელოვანი პროფესიული ზრდის საჭიროება განმავითარებელი შეფასების ეფექტურად გამოყენების კუთხით. დავისახეთ მიზნად ზემოთაღნიშნული მიმართულების განვითარებაზე მეტი ძალისხმევის დახარჯვა, სხვადასხვა პროფესიული განვითარების კურსისგან მიღებული გამოცდილების პრაქტიკაში აქტიურად დანერგვა და მიღებულ შედეგებზე დაკვირვება.

ჩვენ, როგორც მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების სქემის ფარგლებში მასწავლებელთა შეფასების ჯგუფის წევრებს საშუალება გვქონდა დავკვირვებოდით ერთმანეთის და ასევე კოლეგა მასწავლებლების პროფესიულ მაჩვენებლებს შეფასების გამოყენების კუთხით საგაკვეთილო პროცესში. შედეგი გახლდათ შემდეგი, რომ მეტი წილი მასწავლებლებისა “აქილევსის ქუსლი” სწორედ შეფასების კუთხით ვლინდებოდა ანუ სხვა დანარჩენ მიმართულებებთან შედარებით განმავითარებელი შეფასების გამოყენების მაჩვენებელი იყო ნაკლები. ასევე ჩემთვის, როგორც მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების სქემის ფარგლებში შეფასების ჯგუფის ფასილიტატორისთვის შესამჩნევი იყო რომ პედაგოგთა მიერ თვითშეფასების კითხვარის შევსებისას შეფასების კომპონენტში მათი თვითშეფასება სხვა კომპონენტებთან შედარებით დაბალი იყო.

ვინაიდან პედაგოგიური პრაქტიკის აღნიშნული მიმართულებით გაძლიერება ორივე ჩვენგანისათვის ძალიან მნიშვნელოვანი იყო, გადაწყვიტეთ თანამონაწილეობით წავგეძმართა კვლევა, რაც გვაძლევდა მეტ შესაძლებლობას ურთიერთდაკვირვების გზით საკუთარი პრაქტიკაში სიახლეების დანერგვის შედეგები ობიექტურად შეგვეფასებინა. ამასთან ორივე ჩვენგანი ორი განსხვავებული პროფესიული განვითარების კურსიდან (G-PriED, STEM) მიღებული ცოდნის ურთიერთგაცვლის გზით შევძლებდით მრავალფეროვანი არჩევანიდან საკუთარ საგნებში, გამოსადეგარი ეფექტური განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტების შერჩევას, გამოცდას და დანერგვას.

1.2 კვლევის მიზანი

შევაფასოთ ჩვენი თავი სად ვართ, ვიზრუნოთ ამ შეფასების შედეგების გაუმჯობესებაზე, რეალურად მუშაობის გზით.

ამ პროცესში შევძლებთ:

- ტრენინგ-კურსებზე შეძენილი ცოდნის პრაქტიკაში დანერგვის გზით საკუთარი პროფესიული პრაქტიკის განვითარებას განმავითარებელი შეფასების ეფექტურად გამოყენების კუთხით.
- კვლევაზე დაფუძნებული შეფასების ინსტრუმენტების დანერგვით მოსწავლეთა სასწავლო შედეგების ზრდისთვის ხელის შეწყობას.
- მოსწავლეთა ოჯახში სწავლების პროცესში მშობლის ჩართულობის ზრდას. კოლეგა მასწავლებლებისგან გამოცდილების გაზიარების გზით, პედაგოგიური პრაქტიკის წარმატებული მაგალითებით გამრავალფეროვნებას.

აქედან გამომდინარე დავისახეთ კვლევის მიზნად:

- შეგვესწავლა არსებული მდგომარეობა განმავითარებელი შეფასების გამოყენების კუთხით, როგორც საკუთარ, ასევე კოლეგების პრაქტიკაში.
- გავცნობოდით განმავითარებელი შეფასების ეფექტურ სტრატეგიებს, რომელთაც შემდგომ მოვარგებდით საკუთარ პრაქტიკას და საჭიროებებს.
- ჩვენი პრაქტიკის კვლევის შედეგები გავუზიაროთ კოლეგებს.

1.3 საკვლევი კითხვების ფორმულირება

კვლევის მთავარი კითხვაა: როგორ გამოვიყენოთ განმავითარებელი შეფასება ეფექტურად მოსწავლეთა აკადემიური მიღწევების გასაზრდელად, აქედან გამომდინარე შევიმუშავეთ ქვეკითხვები:

- როგორ ვიყენებთ ამ ეტაპზე განმავითარებელ შეფასებას და რა გავლენას ახდენს ის მოსწავლეთა სასწავლო შედეგებზე?
- როგორ, რა მეთოდებით და რა კონკრეტული აქტივობებით შეიძლება გამოვიყენოთ ეფექტურად განმავითარებელი შეფასება?
- განმავითარებელი შეფასების ეფექტური ინსტრუმენტების პირად პრაქტიკაში დანერგვისას რა წარმატებები და სირთულეები შეგვხვდება?
- რა სარგებელს მოუტანს კვლევის შედეგები მოსწავლეებს? ჩვენ? კოლეგებს? მშობლებს?

1.4 პრობლემის გამომწვევი სავარაუდო მიზეზები

მას შემდეგ რაც დავიწყეთ მუშაობა პრობლემის გამომწვევ სავარაუდო მიზეზებზე, გავაცნობიერეთ განმავითარებელი შეფასების არსი და დანიშნულება. მივიჩნიეთ, რომ აღნიშნული მიმართულებით ხარვეზების არსებობა გამოწვეულია განმავითარებელი შეფასების არსის არასრულყოფილი ცოდნით - ხშირად შეძლება ვიყენებდეთ საგაკვეთილო პროცესში მას, მაგრამ არ ვაცნობიერებდეთ, რომ ის განმავითარებელი შეფასებაა და არასაკმარის ყურადღებას ვუთმობდეთ. საგაკვეთილო პროცესში შეფასების პროცესს მეორეხარისხოვან აქტივობად მივიჩნევდეთ. ის რომ განმავითარებელი შეფასება მასწავლებლისგან დიდ დროს და ძალისხმევას მოითხოვს. მასწავლებელთა დიდი ნაწილი მიიჩნევს, რომ განმავითარებელი შეფასებისთვის გამოყენებული დრო ფუჭად დახარჯულია. ასევე მასწავლებელთა უმრავლესობა მიიჩნევს, რომ განმავითარებელი შეფასება არის ძირითადად მასწავლებლის კომენტარი.

1.5 კვლევის შედეგად მიღებული სავარაუდო შედეგი:

საკუთარ პედაგოგიურ პრაქტიკაში განმავითარებელი შეფასების მრავალფეროვანი ინსტრუმენტის გამოყენების დანერგვით მოსწავლეთა ჩართულობის, მოტივაციის გაზრდა. განმავითარებელი შეფასების ეფექტური ინსტრუმენტების გამოყენებით შეგროვილი ობიექტური ინფორმაციის საფუძველზე დაგეგმილი ყოველი მომდევნო გაკვეთილით მოსწავლეებში ესგ-ით განსაზღვრული სასწავლო შედეგების მეტი ხარისხით მიღწევა.

თავი II

ლიტერატურის მიმოხილვა

მასწავლებლების მიერ გაკვეთილებზე შეფასების გამოყენება მრავალ სკოლაში (განურჩევლად ქვეყნისა) აქტუალური თემაა. არაერთი კვლევა ჩატარებულა და ლიტერატურა შექმნილა იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა შევაფასოთ მოსწავლეები, როგორ გამოვიყენოთ განმავითარებელი შეფასება ეფექტურად.

2.1 რა არის განმავითარებელი შეფასება?

ხომ ვერ მეტყვით, საით უნდა წავიდე?

– გააჩნია, სად გინდა მისვლა.

– ამას მნიშვნელობა არ აქვს.

– მაშინ მნიშვნელობა არ აქვს, საით უნდა წახვიდე”.

ლუის კეროლი, „ელისი საოცრებათა ქვეყანაში“.

თუკი თითოეული მოსწავლისთვის სასწავლო პროცესს მოგზაურობად აღვიქვამთ, მაშინ განმავითარებელი შეფასება შეიძლება წარმოვიდგინოთ, როგორც მოგზაურობის პროცესში მოსწავლეებისთვის გზის ჩვენება. ეფექტური განმავითარებელი შეფასება ყველაზე საიმედო საშუალებაა იმისათვის, რომ მოსწავლეებმა გზას არ გადაუხვიონ. განმავითარებელი შეფასება ხდება უშუალოდ სასწავლო პროცესის მიმდინარეობის დროს. ეს არის ინტერვენცია რეალურ დროში, რაც გვცხმარება, დროულად აღმოვაჩინოთ მოსწავლის სუსტი მხარეები და მიმართულება მივცეთ მას.

განათლების სპეციალისტებმა განმავითარებელი შეფასების არაერთი განმარტება შემოგვთავაზეს მას შემდეგ, რაც პირველად გამოიყენეს ეს ტერმინი (William, 2011). თუ ამ დეფინიციებს შევაჯამებთ, დაახლოებით ასეთ განმარტებას ჩამოვყალიბებთ: **განმავითარებელი შეფასება** არის პროცესი, რომელიც გულისხმობს სხვადასხვა აქტივობით, სწავლების სტრატეგიითა თუ სხვა საშუალებებით ინფორმაციის შეგროვებას მოსწავლეთა გაგების/გააზრების დონეზე და ამ ინფორმაციის გამოყენებას მათი პროგრესის ხელშესაწყობად.

მეოცე საუკუნის დასაწყისში დ. უზნაძემ მისი დირექტორობის დროს ერთგვარი ექსპერიმენტი ჩაატარა, ის ფიქრობდა რომ ნიშნებით შეფასება მასწავლებელსა და მოსწავლეს, მოსწავლესა და მშობელს, ასევე მშობელსა და მასწავლებელს შორის უსიამოვნების გამოწვევი მიზეზი იყო. ნდობის ატმოსფეროს არ ქმნიდა რაც მნიშვნელოვანია ხარისხიანი სასწავლო გარემოს ჩამოყალიბებისთვის. უზნაძემ მასწავლებლებს სამუშაო დატვირთვა გაუზარდა, მათ თითოეულ მოსწავლეზე ჰქონდათ ინდივიდუალური აღრიცხვის რვეული, სადაც იწერდნენ ამ მოსწავლის სუსტ და ძლიერ მხარეებს, დაკვირვების შედეგებს და რეკომენდაციებს თუ როგორ უნდა გაუმჯობესებინა მოსწავლეს სუსტი მხარეები. ამ მიდგომამ სერიოზული დადებითი შედეგები გამოიღო და მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა მოსწავლეთა სწავლის და ცოდნის ხარისხი.

ეროვნული სასწავლო გეგმის მიხედვით ქართულ საგანმანათლებლო სივრცეში განმავითარებელი შეფასება 2006 წლიდან გაჩნდა.

მუხლი 15. მოსწავლის შეფასების მიზანი, პრინციპები და მიდგომები:

1. მოსწავლის შეფასების მიზანია სწავლა-სწავლების ხარისხის მართვა, რაც გულისხმობს სწავლის ხარისხის გაუმჯობესებაზე ზრუნვასა და კონტროლს.

2. მოსწავლე უნდა შეფასდეს სხვადასხვა ფორმებით (ესსე, პროექტის მომზადება, ზეპირი გამოსვლა, ექსპერიმენტის ჩატარება, ცდის ჩატარება, წარმოდგენა, წერიტი, ფერწერული ან სხვა ტიპის ნამუშევარი, არგუმენტირებული მსჯელობა და სხვ.).
3. მოსწავლემ წინასწარ უნდა იცოდეს, რა კრიტერიუმებით ფასდება მისი სასწავლო აქტივობა.

მუხლი 16. განმსაზღვრელი და განმავითარებელი შეფასება

1. განმსაზღვრელი შეფასება აკონტროლებს სწავლის ხარისხს, ადგენს მოსწავლის მიღწევის დონეს ეროვნული სასწავლო გეგმით განსაზღვრულ მიზნებთან მიმართებაში. განმსაზღვრელ შეფასებაში იწერება ქულა.
2. განმავითარებელი შეფასება აკონტროლებს თითოეული მოსწავლის განვითარების დინამიკას და ხელს უწყობს სწავლის ხარისხის გაუმჯობესებას. განმავითარებელი შეფასებისას გამოიყენება ისეთი საშუალებები, როგორიცაა სიტყვიერი კომენტარი, რჩევა-დარიგება, დაკვირვების ფურცელი, თვითშეფასებისა და ურთიერთშეფასების სქემა და სხვ.
განმავითარებელი შეფასება მოსწავლეების მოტივირებას უწყობს ხელს, ეხმარება მათ საკუთარი ძლიერი და სუსტი მხარეების შეცნობაში.

ყოველდღიური პრაქტიკა მეტისმეტად რთული არ არის და არც იმდენი დრო სჭირდება, რამდენიც ერთი შეხედვით შეიძლება ჩანდეს. საერთაშორისო კვლევებით დასტურდება (OCED, 2005; Black and William, 1998), შედეგი იმდენად კარგია, რომ დროის დახარჯვა ღირს. თუ განმავითარებელი შეფასება ყოველდღიურ პრაქტიკად იქცევა, მომავალში ბევრ დროს დაგვიზოგავს. ეფექტური განმავითარებელი შეფასება ერთ-ერთი ყველაზე მძლავრი საშუალებაა, რომელიც, ერთი მხრივ, ეხმარება მოსწავლეებს აკადემიური მოსწრების გაუმჯობესებაში და, მეორე მხრივ, მასწავლებლებს შესაძლებლობას აძლევს, გააუმჯობესონ სწავლების პროცესი.

შეფასების განხორციელებამდე მნიშვნელოვანია, მასწავლებელმა ზუსტად განსაზღვროს:

1. რა უნდა შეფასდეს - ეს ნიშნავს შეფასების ვალიდურობას სასწავლო მიზანთან მიმართებით.
2. რა ჩაითვლება მიზნის მიღწევის მაჩვენებლად - კრიტერიუმები, რომელთა მიხედვითაც შეაფასებს მოსწავლეებს და დაადგენს, თუ რა დონეზე მიაღწია მიზანს თითოეულმა მათგანმა.
3. როგორ უნდა მოხდეს შეფასება - სხვადასხვა ინსტრუმენტის გამოყენებით.
4. როგორ მოხდება შეფასების შედეგების გამოყენება- (Bailey and Jakicic, 2012, გვ. 37-62). მონაცემების ორგანიზებით, რაც შესაძლებელია იმის მიხედვით, თუ რა სახის ინფორმაციის შეგროვება დაისახა მიზნად მასწავლებელმა.

განმავითარებელი შეფასების სტრატეგიები:

1. სასწავლო მიზნებისა და წარმატების კრიტერიუმების ცხადად ჩამოყალიბება, გაზიარება და გააზრება მოსწავლეებთან ერთად;
2. ეფექტური საკლასო დისკუსიების, შეკითხვების, აქტივობებისა და დავალებების აგება, რომლებიც საშუალებას მისცემს მოსწავლეებს, გამომჟღავნონ და მკაფიოდ წარმოაჩინონ ფაქტები სწავლის შესახებ;
3. მოსწავლეებისთვის ისეთი უკუკავშირის მიწოდება, რომელიც ხელს შეუწყობს მათ წინსვლას;
4. საკუთარ სწავლაზე მოსწავლეთა პასუხისმგებლობის გაზრდა;
5. მოსწავლეთა გააქტიურება, რომ ერთმანეთისთვის სასწავლო რესურსის როლი შეასრულონ.

გამოცდილი მასწავლებლები ხშირად მიმართავენ განმავითარებელ შეფასებას, თუმცა ზოგჯერ არ არქმევენ ამ სახელს და არ გამოყოფენ ცალკე, როგორც სწავლებისათვის მნიშვნელოვან კომპონენტს. ალბათ ამის გამოცაა, რომ პირად საუბრებში, როცა მასწავლებლებს ვეკითხებით, იყენებენ თუ არა განმავითარებელ შეფასებას, ისინი გვპასუხობენ, იშვიათად ვიყენებთ, ამისთვის დრო თითქმის არ გვჩეხაო. მასწავლებლები განმავითარებელ შეფასებას ძირითადად აღიქვამენ, როგორც მოსწავლეთა დავალებებზე გაკეთებულ წერილობით კომენტარს/უკუკავშირს.

გაკვეთილის პროცესში მოსწავლეთა აქტიური ჩართვა აქტუალური საკითხია. მოსწავლეთა ჩართულობას აფერხებს სხვადასხვა ფაქტორი. მასწავლებლები სხვადასხვა ხერხს მიმართავენ მოსწავლეთა აქტიურობის წასახალისებლად. ბრიტანელმა მეცნიერებმა შეიმუშავეს ე.წ. CLEAR მეთოდი, რომელიც თანამონაწილეობისთვის ხელისშემშლელი ფაქტორების დიაგნოსტიკისა და მათ დასაძლევად რეკომენდაციების შემუშავების საშუალებას იძლევა. ამ მეთოდის მიხედვით, მუშაობაში ეფექტურ და აქტიურ მონაწილეობას განსაზღვრავს 5 ფაქტორი (მეთოდის სახელწოდება სწორედ ამ ფაქტორთა აბრევიატურას წარმოადგენს: Can do, Like to, Enebled to, Asked to, Responded to):

1. Can do

– მონაწილეებს შეუძლიათ მონაწილეობა (აქვთ სათანადო რესურსი, ცოდნა, გამოცდილება, უნარები);

2. Like to – მონაწილეებს სურთ მონაწილეობა;

3. Enebled to – არსებობს მონაწილეობის მექანიზმები;

4. Asked to – ხდება მსმენელთა მობილიზება;

5. Responded to – არსებობს უკუკავშირი (მოსწავლეები ხედავენ მონაწილეობის შედეგს).

მკვლევარები აღნიშნავენ, რომ თუნდაც ერთი ამ ფაქტორთაგანის არარსებობისას საგაკვეთილო პროცესში მოსწავლეთა მონაწილეობა და ჩართულობა სრულყოფილი ვერ იქნება. ამიტომ მნიშვნელოვანია, მასწავლებელმა გაკვეთილის მართვისას აკონტროლოს აღნიშნული ფაქტორების უზრუნველყოფა გაკვეთილზე მოსწავლეთა წასახალისებლად.

2.2 განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტები

იმისათვის, რომ მასწავლებელმა შეძლოს განმავითარებელი შეფასების მიზნობრივად გამოყენება, საჭიროა, რომ მას ჰქონდეს სათანადო ცოდნა და შესაბამისი ინსტრუმენტები. ეს შეიძლება იყოს როგორც სწრაფი შეფასების ინსტრუმენტები, ისე გაგება-გააზრების სიღრმისეული შეფასების ინსტრუმენტები.

განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტების გამოყენებით მასწავლებელი იღებს ინფორმაციას იმის შესახებ, თუ რამდენად კარგად გაიგეს მოსწავლეებმა შესასწავლი მასალა, რა სირთულეებს აწყდებიან ისინი სწავლის პროცესში, რა გამოსდით კარგად, რა არის მათი ინტერესების სფერო და, ზოგადად, რამდენად ეფექტიანია სასწავლო პროცესი. ყოველივე ეს მასწავლებელს სწავლების სწორად დაგეგმვაში ეხმარება.

ნებისმიერი აქტივობა თუ სწავლების სტრატეგია შეიძლება იქცეს განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტად, თუკი იგი ეხმარება მოსწავლეებს, გაიაზრონ, რისი გაგება უჭირთ და რატომ, გააცნობიერონ საკუთარი სუსტი და ძლიერი მხარეები, ნათელი წარმოდგენა შეიქმნან, თუ რა გზით უნდა წავიდნენ სასურველი შედეგის მისაღწევად. მეორე მხრივ, ერთი და იგივე აქტივობა ან სტრატეგია ზოგჯერ შეიძლება ემსახურობდეს განმავითარებელი შეფასების პროცესს და ზოგჯერ – არა. მაგალითად, კითხვების დასმა ცნობილია, როგორც განმავითარებელი შეფასების მძლავრი ინსტრუმენტი. თუმცა ზოგ შემთხვევაში კითხვების დასმა ქმნის განმავითარებელი შეფასების

საფუძველს, ზოგ შემთხვევაში კი – არა. ეს იმაზეა დამოკიდებული, რამდენად გვაძლევს საშუალებას კითხვები, გავიგოთ მოსწავლეთა გაგების/გააზრების დონე.

განმავითარებელი კომენტარი/უკუკავშირი

განმავითარებელი კომენტარი/უკუკავშირი განმავითარებელი შეფასების ყველაზე ცნობილი და გავრცელებული ინსტრუმენტია. უკუკავშირი მოსწავლის აქტივობაზე დაკვირვების შედეგად მასწავლებლის მიერ გამოთქმული კომენტარია. მასწავლებელი მოსწავლეებს უნდა აწვდიდეს ცხად, აღწერით, კრიტერიუმებზე დაფუძნებულ უკუკავშირს, რომელიც მათ მკაფიოდ აუხსნის:

- “სად” არიან ისინი ამჟამად განვითარების საკუთარ ტრაექტორიაზე;
- რით განსხვავდება მასწავლებლის მიერ მიცემულ დავალებებზე მათი პასუხები დასახულ მიზნებში ნაგულისხმები (სანიმუშო) პასუხებისგან;
- როგორ შეიძლება წაიწიონ წინ, დასახული მიზნისკენ.

მასწავლებლის მიერ მოსწავლისთვის მიწოდებული უკუკავშირი უნდა იყოს დროული, კონკრეტული, საკმაოდ დეტალური და მოიცავდეს რეკომენდაციებსაც იმის თაობაზე, როგორ წაიწიოს წინ, მიზნისკენ, მოსწავლემ, როგორ “ისწავლოს სწავლა”. მოსწავლეები გაცილებით მეტ სარგებლობას მიიღებენ უკუკავშირისგან, თუ იგი ფოკუსირებული იქნება დავალებაზე და არა ნიშნებზე ან ქულებზე; ახსნის, რატომ არის მართებული ან მცდარი ესა თუ ის დებულება ან მოქმედება; დაკავშირებული იქნება სწავლის მიზნებთან, ცხადად წარმოაჩენს, რა არის უკვე მიღწეული და რა – ჯერ კიდევ მიუღწეველი;

კომენტარი/უკუკავშირი

მკვლევარებმა 600-ზე მეტი კვლევის საფუძველზე დაასკვნეს, რომ არსებობს წამახალისებელი უკუკავშირი და უკუკავშირი, რომელიც უარყოფითად მუშაობს – წახალისების ნაცვლად გულს უცრუებს სწავლაზე მოსწავლეს და აუარესებს აკადემიურ შედეგებს (Kluger and DeNisi, 1996). მსგავსად ფორმულირებულმა უკუკავშირმა კი შეიძლება სხვადასხვაგვარად იმუშაოს მოსწავლეზე, რომელიც წარმატებაზე ორიენტირებულია (მისთვის უკუკავშირი მნიშვნელოვანია, რათა გააუმჯობესოს მოსწრება) და მოსწავლეზე, რომელიც ყველა გზით ცდილობს, თავი აარიდოს წარუმატებლობას. ამიტომ მასწავლებელმა უნდა ეცადოს, ისე მიაწოდოს უკუკავშირი ცუდი შედეგის მქონე მოსწავლეს, რომ ეს შედეგი არ იქნას ინტერპრეტირებული, როგორც წარუმატებლობა. მეორე მხრივ, მასწავლებელმა უნდა დაანახოს მოსწავლეებს, რომ ძალისხმევა და გაუმჯობესებული შედეგი ერთმანეთთან მჭიდრო კავშირშია

რეკომენდაციების მიწოდებისას მასწავლებელს შეუძლია გამოიყენოს – **შეხსენება** და **თანმიმდევრული დახმარება**. **თანმიმდევრული დახმარება** შეიძლება განხორციელდეს შეკითხვებისდასმის, აღწერისა და მაგალითის/ნიმუშის შეთავაზების ფორმით: **თანმიმდევრული დახმარება – შეკითხვის დასმა:** რა ფორმულა უნდა გამოვიყენოთ ფართობის გამოსათვლელად? **თანმიმდევრული დახმარება – აღწერა:** ჰორიზონტის მხარეების აღნიშვნამდე კიდევ ერთხელ გაიხსენე რომელი მხარე რა ასოთი აღინიშნება. **თანმიმდევრული დახმარება – მაგალითის შეთავაზება:** სწორია ტოროლას გალობა და არა ტოროლის გალობა. სიტყვაში – ტოროლა – ხმოვანი არ იკვეცება.

შეხსენება - იმისთვის, რომ სწორად გამოთვალო მართკუთხედის პერიმეტრი, საჭიროა კიდევ ერთხელ ჩახედო წესს, სახელმძღვანელოს მე-12 გვერდზე; იმისთვის, რომ ესეს ჰქონდეს ლოგიკური თანმიმდევრობა, ყურადღება მიაქციე კრიტერიუმებს, ის დაგეხმარება თანმიმდევრობის შენარჩუნებაში;

განმავითარებელი უკუკავშირი:

- მიმართავს მოსწავლის ყურადღებას სასწავლო მიზნებისკენ, მოსწავლის ძლიერი მხარეებისკენ და სთავაზობს სპეციფიკურ ინფორმაციას გასაუმჯობესებლად
- ხორციელდება სწავლის პროცესში, სანამ ჯერ კიდევ არის მისი გათვალისწინების დრო;
- ეხება საკითხის ნაწილობრივ გაგება-გააზრებას;
- შემოიფარგლება იმ აუცილებელი რეკომენდაციებით, რომელთა გათვალისწინება ძალუძს მოსწავლეს.

ეფექტური უკუკავშირის მაგალითები:

„შენ კარგად ასრულებ მოქმედებებს რიცხვებზე, გააზრებული გაქვს, რომელი მოქმედებების შესრულებაა საჭირო ამოცანის ამოსახსნელად. აბა, კარგად დააკვირდი – ყველა მნიშვნელოვან მონაცემს იყენებ?“

„შენ შეგიძლია რიცხვის დაშლა ათეულებად და ერთეულებად, სრულ ათეულებზეც სწორად ასრულებ მოქმედებებს. ახლა გამოიყენე ეს ცოდნა ორნიშნა რიცხვების შეკრებისთვის! რა მოსწავლეს, რომ ეს შედეგი არ იქნას ინტერპრეტირებული, როგორც წარუმატებლობა. მეორე დაგრჩა გასაკეთებელი?“

„წილადების შეკვეცა და წესიერი წილადების გამრავლება უკვე კარგად იცი. შერეული რიცხვებიც გადაგყავს წილადებში. მე მინდა, შენ თვითონ მიხვდე, როგორ გამოიყენო ეს ცოდნა შერეული რიცხვების გამრავლებისთვის. შენ ეს შეგიძლია!“ „კარგია, რომ

შეასრულე დავალება, მაგრამ მე ვხედავ ერთ შეცდომას, კიდევ ერთხელ გადახედე ნამუშევარს.“

„ყოჩაღ რომ, შეასრულე დავალება. შეგიძლია მითხრა, რატომ ფიქრობ ასე?“

„გმადლობ, რომ მოიტანე დავალება, მაგრამ მოდი, კიდევ ერთხელ შეხედე, ყველაფერი სწორად არის შესრულებული?“

წერილობითი უკუკავშირი

წერილობითი უკუკავშირი არის მოსწავლისთვის წერილობითი სახით კონკრეტული ინფორმაციის მიწოდება მისი ნამუშევრების შემოწმების შემდეგ. წერილობითი კომენტარის გამოყენება შეგიძლია საშინაო დავალების, დამოუკიდებელი საკლასო სამუშაოს, თუ პორტფოლიოს შეფასებისთვის. წერილობითი კომენტარი მოსწავლეს ინფორმაციას უნდა აძლევდეს შეცდომის, მისი ტიპის, გამოსწორების გზების შესახებ (სასურველია მოიცავდეს სახელმძღვანელოს, პარაგრაფის მითითებასა და ზუსტ ინსტრუქტაჟს). კომენტარების შემდეგ მნიშვნელოვანია მოსწავლეებს დავუბრუნოთ ნამუშევრები და მივცეთ დრო მათ გამოსასწორებლად. ბოლოს კი გასწორებულ ნამუშევარს კიდევ ერთხელ გადავხედოთ.

დაკვირვება

დაკვირვების დროს მასწავლებელს შეუძლია აირჩიოს დაკვირვების რამდენიმე ობიექტი, ან დააკვირდეს მთელ კლასს, მაგრამ აირჩიოს კონკრეტული თემა (მაგ., კომუნიკაცია). მასწავლებელს შეუძლია მთელი კლასის წინაშე გააკეთოს კომენტარები, ან ინდივიდუალურად გაესაუბროს მოსწავლეებს, შეაჯამოს დაკვირვების შედეგები და გამოიყენოს სწავლა/სწავლების პროცესის

გასაუმჯობესებლად. დაკვირვება შეიძლება გამოვიყენოთ როგორც მოკლევადიანი მიზნებისათვის, ისე გრძელვადიანისათვის.

კითხვების დასმა

საგულისხმოა ის, რომ ნებისმიერი კითხვა ვერ ემსახურება განმავითარებელ შეფასებას. თუ კითხვა მაღალი დონის სააზროვნო უნარებს კი არა, მხოლოდ ფაქტობრივ ცოდნას ამოწმებს, მასწავლებელი ვერ იგებს, რამდენად გაიაზრა მოსწავლემ ახალი მასალა.

- კითხვები, რომლებიც მხოლოდ ფაქტობრივი ცოდნის შეფასებას ემსახურება;
- და კითხვები, რომლებიც მოსწავლის მიერ საკითხის გაგება-გააზრების დონეს აფასებს.

როდის გამოვიყენოთ? როგორ?

- კითხვების დასმა შესაძლებელია საკითხის შესწავლამდე, წინარე ცოდნის შეფასების მიზნით, ასევე, საკითხის შესწავლის პროცესში, როდესაც მასწავლებელს სურს შეაფასოს, რამდენად სწორად იაზრებენ შესასწავლ მასალას მოსწავლეები და საკითხის შესწავლის დასრულების შემდეგაც, როდესაც მასწავლებელს სურს დარწმუნდეს მოსწავლეთა მიერ გამოტანილი დასკვნების რელევანტურობაში.

- კითხვები გაკვეთილზე ხშირად ყოველგვარი წინასწარ დაგეგმვის გარეშე ისმება, თუმცა, ზოგჯერ გაკვეთილის მიზნის მისაღწევად აუცილებელია, რომ მასწავლებელმა წინასწარ შეიმუშაოს კითხვებიც და დაგეგმოს ამ კითხვების დასმის თანამიმდევრობაც.

მიმანიშნებელი კითხვები:

- სად შევფერხდი?
- რა გავაკეთე?
- ყველაზე მეტად რა დამეხმარა?
- ვის შევეკითხე?
- ახალი რა ვისწავლე?

შეფასების რუბრიკები

რუბრიკა შეფასების ეფექტური ინსტრუმენტია, რომელიც გამოიყენება როგორც მოსწავლეების ნამუშევრის, ასევე მუშაობის პროცესის შეფასების მიზნით. სწორედ რუბრიკის გამოყენება იძლევა ობიექტურ და თანმიმდევრულ შეფასების შესაძლებლობას ისეთი სამუშაოსთვის, როგორიცაა მოსწავლეების მიერ წარმოდგენილი პრეზენტაციები, წერიტი ნამუშევრები, პროექტები.

შეფასების რუბრიკა სამი მთავარი ელემენტისგან შედგება:

1. სამუშაოს შეფასების კრიტერიუმები (კომპონენტები);
2. შეფასების სკალა (მიღწევის ხარისხობრივი დონეები);
3. შეფასების სკალაზე გადანაწილებული მიღწევის დონეების აღწერილობები.

მთავარი მახასიათებელი, რაც რუბრიკას შეფასების სხვა ინსტრუმენტებისგან გამოარჩევს, მისი „აღწერითი“ და არა „შეფასებითი“ ხასიათია. რუბრიკა აღწერს, თუ როგორი უნდა იყოს თითოეული ხარისხობრივ დონეზე, თითოეული კრიტერიუმისთვის მოსწავლეების მიერ შესრულებული სამუშაო/ნამუშევარი, რაც შემდგომ შეფასების საფუძველი ხდება.

შეფასების რუბრიკა ასევე მოსწავლეების თვითშეფასების, ურთიერთშეფასებისა და რეფლექსიის უნარის განვითარებას უწყობს ხელს. რუბრიკა ასევე გვცხადებს მოსწავლეების აკადემიური პროგრესისა და საჭიროებების შესახებ ისეთი ინფორმაციის მოპოვებაში, რომელიც მათი აკადემიური პრობლემებისა და სირთულეების იდენტიფიცირებას აადვილებს. შესაბამისად, ის განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტის ფუნქციას იძენს.

ანალიტიკურ რუბრიკაში რამდენიმე კრიტერიუმი და თითოეული კრიტერიუმის შესაბამისი მიღწევის დონეების აღწერილობაა წარმოდგენილი; ის დეტალურ ინფორმაციას იძლევა შესასრულებელი დავალების შესახებ, რაც მოსწავლეებს განმავითარებელ ინფორმაციას აწვდის და უადვილებს იმის აღქმას, თუ რა და როგორ უნდა შესრულონ. შესაბამისად, ანალიტიკური რუბრიკა განმავითარებელი შეფასების მძლავრი იარაღი ფუნქციას იძენს, თუმცა ის განმსაზღვრელი შეფასებისთვისაც შეიძლება იქნას გამოყენებული. ასევე, ანალიტიკური რუბრიკა მასწავლებლებს დიაგნოსტიკური ინფორმაციის მოპოვების შესაძლებლობასაც აძლევს; რამდენიმე შემფასებლის შემთხვევაში კი მკვეთრად განსხვავებული შეფასებების ალბათობას ამცირებს. ანალიტიკური რუბრიკის შექმნას დიდი დრო და გამოცდილება სჭირდება – ბევრ პედაგოგს უძნელდება სხვადასხვა კრიტერიუმის განსაზღვრა და ყველა დონისთვის დეტალური აღწერილობის დაწერა

ჰოლისტურ რუბრიკაში კი შეფასების კრიტერიუმები ერთიანადაა წარმოდგენილი და, შესაბამისად, ყველა კრიტერიუმის შეფასება შეფასების დონეების მიხედვით, ერთიანად ხორციელდება. **ჰოლისტური რუბრიკის** დიდი უპირატესობა ისაა, რომ მისი შედგენა ადვილია და ცოტა დროს მოითხოვს. თუმცა, ანალიტიკური რუბრიკისგან განსხვავებით, **ჰოლისტური რუბრიკა** ნაკლებ ინფორმაციულია – მოსწავლეს არ აწვდის დეტალურ ინფორმაციას იმის შესახებ, თუ სამუშაოს კონკრეტულად რომელ კომპონენტში დაიმსახურა მაღალი ან დაბალი შეფასება. შესაბამისად, ის არა განმავითარებელი, არამედ განმსაზღვრელი შეფასების დროს უფროა სასარგებლო – მაშინ, როცა შეფასება მხოლოდ ნიშნის დაწერას ემსახურება და მისი შედეგები მოსწავლეებმა შეიძლება სულაც ვერ ნახონ .

შინაარსის მიხედვით შეიძლება გამოვყოთ:

რუბრიკის **ზოგადი და კონკრეტულ დავალებზე მორგებული** კატეგორიები.

ზოგადი რუბრიკა, როგორც დასახელებიდან ჩანს, ზოგადი ხასიათისაა და მისი გამოყენება სხვადასხვა სახის დავალების შესაფასებლად შეიძლება. შეგვიძლია მოსწავლეებს ის წინასწარ გავუზიაროთ, რაც მათ მუშაობის მიმართულებისა და სამუშაოს პრიორიტეტული კომპონენტების დანახვაში დაეხმარება.

ზოგად რუბრიკაში წარმოდგენილი შეფასების კრიტერიუმები არა კონკრეტული დავალების, არამედ სტანდარტით განსაზღვრული სასწავლო მიზნის კომპონენტებს წარმოადგენს.

ზოგად რუბრიკაში მიღწევის დონეების აღწერილობებიც განზოგადებული სახითაა წარმოდგენილი, რაც დადებით გავლენას ახდენს სწავლა-სწავლების პროცესზე. შეუძლებელია მოსწავლეები ყველა სახის დავალების შესრულებაში ვაგარჯიშოთ: დავაწერინოთ ესე, ჩავატარებინოთ პრეზენტაცია ნებისმიერ თემაზე, გადავაწყვეტინოთ ყველა სახის პრობლემური სიტუაცია, ჩავატარებინოთ ცდები ყველა ქიმიური ელემენტის გამოყენებით. მოსწავლეებისთვის სწორედ ზოგადი უნარებისა და კონცეპტუალური ცოდნის შეძენაა უმთავრესი და არა კონკრეტული დავალებისთვის წარმატებულად თავის გართმევა. ამგვარი მიდგომა ცოდნისა და უნარების სხვადასხვა სიტუაციაში გადატანას (“ტრანსფერს”) უწყობს

ხელს, მასწავლებლებს კი უბიძგებს, მოსწავლეებს არა კონკრეტული დავალების შესრულებაში, არამედ ზოგადი ცოდნის მიღებასა და უნარების განვითარებაში დაეხმარონ. ზოგადი რუბრიკის მრავალჯერადი გამოყენება და მოსწავლეებისთვის მისი წინასწარ გაზიარებაა შესაძლებელი, რაცმათ შეფასებასა და სწავლას შორის მჭიდრო კავშირის დანახვაში დაეხმარება.

დავალებაზე მორგებული რუბრიკა კი ისეთი რუბრიკაა, რომელიც კონკრეტულ დავალებასაა მორგებული და სხვა დავალების შესაფასებლად არ გამოდგება. დავალებაზე მორგებული რუბრიკა მასწავლებელს მოცემული დავალების შეფასებას გარკვეულწილად უადვილებს, რადგან იძლევა დეტალურ ინფორმაციას იმის შესახებ, თუ კონკრეტულად რა პასუხები/ინფორმაცია უნდა იყოს წაროდგენილი მოსწავლის ნაშრომში, რომ ის დადებითად შეფასდეს. მასწავლებელი სწორედ ამ კონკრეტულ ინფორმაციას ეძებს და ნაკლებად სჭირდება დასკვნების გამოტანა და ვარაუდები. შესაბამისად, შეფასების პროცესიც უფრო სწრაფად მიმდინარეობს და სხვადასხვა პირის მიერ განხორციელებული შეფასებებიც უფრო თანმიმდევრული და თანხვედნილია.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ზემოთ ჩამოთვლილ უპირატესობებს არსებითი ნაკლიც ახასიათებს რუბრიკა იმდენად კონკრეტული შეიძლება იყოს, რომ მოსწავლეებისთვის მისი გაზიარება არ იყოს მიზანშეწონილი. მსგავს რუბრიკას თუ გავუზიარებთ, მათ წინასწარ მივაწვდით “სწორ პასუხებს”. ეს მოსწავლეებს დავალების მექანიკურად/გაუაზრებლად შესრულებისკენ უბიძგებს. ასეთ შემთხვევაში რუბრიკა შეფასების “ჩექლისტს” ემსგავსება და განმავითარებელი შეფასების დანიშნულებას კარგავს. კონკრეტულ დავალებაზე მორგებული რუბრიკა უხერხულობას ქმნის იმ მხრივაც, რომ ყოველი დავალებისთვის ხელახლა უნდა დაიწეროს, რაც მასწავლებლისგან დიდ დროსა და ენერგიას მოითხოვს. ასევე, დიდია ალბათობა, რომ ასეთ რუბრიკაში შეუმჩნეველი და/ან დაუფასებელი დარჩება დავალების ის ძლიერი მხარეები, რომლებიც რუბრიკის კომპონენტად არაა წარმოდგენილი.

შემაჯამებელი ბარათები

გაკვეთილის ბოლოს მასწავლებელი მოსწავლეებს აძლევს პატარა ფურცლებს – „შემაჯამებელ ბარათებს“, სთხოვს, ანონიმურად უპასუხოთ ერთ ან ორ შეკითხვას და დატოვონ მაგიდაზე. ბარათებს რომელიმე მოსწავლე აგროვებს.

კითხვები შეიძლება იყოს ქვემოთ მოცემულის მსგავსი, ან სულაც თქვენ მიერ შერჩეული.

- დაწერეთ ორი ყველაზე მნიშვნელოვანი საკითხი, რაც დღეს პირველად გაიგეთ. რატომ არის ეს საკითხები ყველაზე მნიშვნელოვანი?
- რა ვისწავლე დღეს?
- როგორ გამოვიყენებ ამ ცოდნას ყოველდღიურ ცხოვრებაში?
- რომელი საკითხი დარჩა ბუნდოვანი და რატომ?

შემაჯამებელი ბარათები გამოგადგებათ, გაარკვიოთ, თუ რა უჭირთ მოსწავლეებს, როგორ წარიმართა თქვენი გაკვეთილი, მიაღწიეთ თუ არა მიზნებს. მომდევნო გაკვეთილზე აუცილებლად გააკეთეთ წინა გაკვეთილის მცირე შეჯამება და ყურადღება გაამახვილეთ იმ საკითხებზე, რომლებიც მოსწავლეებმა აღნიშნეს ბარათებში.

აუხსენი შენზე პატარას/აუხსენი ბებიას

მოსწავლეებს სთხოვეთ, აუხსნან უმცროს მეგობარს (წარმოსახვითს, ან წარმოიდგინონ, რომ ეს უმცროსი მეგობარი გვერდით მჯდომი მოსწავლეა) ახალი ცნება ან მასალა უფრო მარტივად, ვიდრე მასწავლებელმა აუხსნა მათ. განუმარტეთ მოსწავლეებს, რომ წარმოსახვითი მეგობარი, მათ

შორის არსებული ასაკობრივი სხვაობის გამო, შესაძლოა ბევრად უფრო ნაკლებ ცოდნას ფლობდეს. ამიტომ მათ მთავარ ამოცანას წარმოადგენს ის, რომ შეძლონ მოცემული ცნების ახსნა ბევრად უფრო მარტივი ენით, ვიდრე ეს გააკეთა მასწავლებელმა. დააკვირდით, როგორ ხსნიან მოსწავლეები ახალ ცნებებს, რათა გაიგოთ, რამდენად ღრმად გაიგეს/გაიაზრეს საკითხი. თუ გადაწყვეტთ, რომ ამით მოსწავლეთა ბებიებს შეურაცხყოფას არ მიაყენებთ, შეგიძლიათ ეს აქტივობა ასე გადააკეთოთ: „აუხსენით ბებია“.

პორტფოლიო

პორტფოლიოში მოსწავლეთა ნამუშევრები გროვდება განსაზღვრული დროის განმავლობაში, რაც საშუალებას იძლევა, თვალი მივადევნოთ მოსწავლის პროგრესს; ასევე პორტფოლიო რთავს მოსწავლეებს მომზადების, შეგროვებისა და შეფასების პროცესში. მოსწავლეები პორტფოლიოში შეგროვილ მასალებზე დაყრდნობით ობიექტურად აფასებენ საკუთარი სწავლის პროგრესს. განათლების სპეციალისტები პორტფოლიოს მოიაზრებენ ხარისხიანი სწავლების ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ელემენტად, რომელიც არ გულისხმობს მხოლოდ მოსწავლის მიერ შესრულებული ნამუშევრების შეგროვებას – მეორე და მნიშვნელოვანი ეტაპი მასწავლებელთა კონსულტაციაა, რომელიც ეხმარება მოსწავლეს სხვადასხვა ნამუშევრის მიხედვით რა გამოვიდა კარგად, რა არ გამოვიდა კარგად და რატომ? – ამის გააზრებაში, რა უნდა გავაუმჯობესოთ მომავალში? დაწყებითი კლასის მოსწავლეთათვის პორტფოლიოს როლი შეიძლება შეასრულოს ნებისმიერ მათთვის მიმზადდელმა საქალაქდემ, ყუთმა. ავტორთა განმარტებით, პორტფოლიო არის მოსწავლის ნამუშევრების შენახვის პრაქტიკა, რაც საშუალებას აძლევს მასაც და მის მასწავლებელსაც, ამ კოლექციის თვალთვლით დააკვირდნენ მუშაობის პროცესს. პორტფოლიოს შეფასება ეყრდნობა იმის გაცნობიერებას, რომ ეფექტური შეფასება მოსწავლით იწყება. თუ რომელიმე მოსწავლის აკადემიური მოსწრება გასაუმჯობესებელია, უპირველეს ყოვლისა, თავად მოსწავლემ უნდა დაინახოს ამის საჭიროება. მას უნდა შეეძლოს თვითშეფასება და განსჯა იმისა, როგორ განვითარდეს. პორტფოლიოს მოხმარების „თავისუფალი“ შინაარსი აუცილებელი პირობაა იმისთვის, რომ მოსწავლე თავს გრძნობდეს თავისი კრებულის ჭეშმარიტ მფლობელად. პორტფოლიოში შეიძლება თავმოყრილი იყოს პირველადი და დაუსრულებელი სამუშაო ვერსიებიც და დასრულებული ნამუშევრებიც, ორიგინალური მოთხრობები, წასაკითხი ნაწარმოებების კატალოგები, მოსაზრებათა ჩამონათვალი, მოსწავლის ნახატები, ძველი გამოცემებიდან ამონაჭრები და სხვა მასალა. გარდა ამისა, მასში შეიძლება შევიდეს მასწავლებლის მიერ მიწოდებული ორგანიზაციული, შეფასებითი და ანალიტიკური ჩანაწერები და რჩევებიც, რაც ხელს შეუწყობს და მიმართულებას მისცემს პორტფოლიოს ცალკეული მასალებისა თუ დოკუმენტების ჯგუფების ანალიზს. რა თქმა უნდა, არსებობს საფრთხე, მოსწავლის პორტფოლიო გადაიტვირთოს ბევრი ფურცლითა და დავალებით, რაც სრულიადაც არ არის სასურველი. მიუხედავად ამისა, მასწავლებელმა არ უნდა დაუწესოს მოსწავლეს ისეთი ლიმიტი, რომელიც მის თავისუფალ არჩევანს შეზღუდავს. გარდა ამისა, მან თვალყური უნდა ადევნოს იმ მოსწავლეებს, რომლებიც პორტფოლიოს შიგთავსის ანალიზის დროს გამუდმებით ეწევიან მასალების გადარჩევას. მაგალითად, გადათეთრებული ნამუშევრების სამუშაო ვერსიები პორტფოლიოში უნდა დარჩეს საბოლოო ვარიანტებთან ერთად, ისევე როგორც ნებისმიერი მასალა, რომელიც საფუძვლად დაედო რაიმე ნაწერს. მოსწავლემ განსაკუთრებით ისეთმა, რომელიც მაქსიმალურად ცდილობს პორტფოლიოს მოწესრიგებას – შესაძლოა მიიჩნიოს, რომ აღარ სჭირდება გამოყენებული მასალა და შეცდომების შემცველი სამუშაო ვარიანტების გადაყრა მოიწადიოს, რაც დაუშვებელია, რადგან ეს არის მნიშვნელოვანი საბუთები, რომლებიც წარმოაჩენს

„შუქნიშანი“ და „ცერები მალლა/დაბლა“:

მასწავლებელი სთხოვს მოსწავლეებს, წინასწარ დარიგებული ფერადი ბარათებიდან ამოარჩიონ **მწვანე** და ასწიონ ზემოთ, თუ მათთვის საკითხი სრულიად გასაგებია, **ყვითელი** - თუ კითხვები დარჩათ ან ბოლომდე არ არიან დარწმუნებულნი რაიმეში, ხოლო **წითელი** - თუ გაუჭირდათ საკითხის გაგება და სჭირდებათ და-ბუნდოვანიახმარება. ასეთნაირად ცერების მალლა აწევით მოსწავლეებს შეუძლიათ გააგებინონ მასწავლებელს, რომ მათთვის ყველაფერი ნათელია, ხოლო დაბლა დაწევით, პირიქით - ის, რომ მათთვის საკითხი გაუგებარია. თუ მათ კითხვა აქვთ მასწავლებელთან ან მისგან დამატებითი მხარდაჭერა სჭირდებათ, მაშინ მათ ცერათითები გვერდით უნდა გადახარონ. დანიშნულება-მასწავლებელი დაუყოვნებლივ იღებს უკუკავშირს, რათა ეფექტიანად გააგრძელოს გაკვეთილი, თუმცა არ უნდა გამოიყენებოდეს, როგორც მოსწავლეთა „გაჩუმების“ საშუალება. ინსტრუმენტის გამოყენების მიზანია მოსწავლეთა მიერ საკითხის გაგება-გააზრების სწრაფად შეფასება.

შესასვლელი და გასასვლელი ბილეთები

შესასვლელი ბილეთების მიზანია გაკვეთილის დასაწყისში:

ა) ინფორმაციის მოპოვება მოსწავლეთა:

- წინარე ცოდნის;
- ინტერესების;
- მანამდე არსებული ღირებულებების/დამოკიდებულებების შესახებ.

ბ) მიღებული ინფორმაციის გამოყენება გაკვეთილში ცვლილებების შესატანად.

გასასვლელი ბილეთების გამოყენებით მასწავლებელს ეძლევა შესაძლებლობა, გაკვეთილის ბოლოს:

ა) მიიღოს შემდეგი ინფორმაცია:

- მოსწავლეთა მიერ საკითხის გაგება-გააზრების;
- მოსწავლეთა ინტერესების, ღირებულებების, დამოკიდებულებების;
- სწავლა-სწავლების პროცესთან დაკავშირებით მოსწავლეთა მოსაზრებებისა და შეხედულებების შესახებ.

ბ) მიღებული ინფორმაცია გამოიყენოს მომდევნო გაკვეთილის დასაგეგმად მოსწავლეთა საჭიროებებისა თუ ინტერესების გათვალისწინებით.

დაფიქრდი - დაწყვილდი - გააზიარე

მასწავლებელმა შეიძლება მოსწავლეებს წააკითხოს ტექსტი, შემდეგ დასვას კითხვა, რომელიც შესაძლებელია მიზნად ისახავდეს იმის შეფასებას, თუ რამდენად სწორად გაიგეს მათ შინაარსი ან რა დასკვნები გამოიტანეს წაკითხულიდან, რას ეთანხმებიან ან რას არ ეთანხმებიან. ამის მერე მას შეუძლია სთხოვოს მოსწავლეებს, დაფიქრდნენ და უპასუხონ კითხვას ინდივიდუალურად, შემდეგ იმსჯელონ მეწყვილესთან ერთად, ბოლოს კი, შემთხვევით შერჩეულ რამდენიმე წყვილს მისცეს შესაძლებლობა, გაუზიაროს თავისი მოსაზრებები მთელ კლასს. „დაფიქრდი-დაწყვილდი-გააზიარე“ - ამ აქტივობის გამოყენება შესაძლებელია ნებისმიერ დროს გაკვეთილის მიმდინარეობისას. ის შეიძლება უკავშირდებოდეს წინარე ცოდნის გააქტიურებას, ახალი მასალის შესწავლას ან რაიმე პრობლემური საკითხის გადაჭრას.

„გამოსაძახებელი ჩხირების“ ტექნიკა

ეფექტურობა- მასწავლებელი მასწავლებელი ინარჩუნებს მოსწავლეთა ყურადღებას, ხოლო მოსწავლეები აქტიურად ერთვებიან საგაკვეთილო პროცესში.

ორი ჭეშმარიტი და ერთი მცდარი დებულება

„ორი ჭეშმარიტი და ერთი მცდარი დებულების“ გამოყენება შეიძლება ნებისმიერ დროს გაკვეთილის მიმდინარეობისას. ის შეიძლება ემსახურებოდეს როგორც მოსწავლეთა წინარე ცოდნის გააქტიურებას, ისე ნასწავლი მასალის გახსენებასა და მის სიღრმისეულად გაანალიზებას.

სააღრიცხვო ბარათები

დაკვირვების შედეგების აღრიცხვის ცხრილი

მოსწავლის ნომერი	მოსწავლის პასუხის ანალიზი	მასწავლებლის დასკვნა	მოსწავლის მდგომარეობის გაუმჯობესების ვის შესაფერისი აქტივობა	მასწავლებლის ტიპური შეკითხვები
	მოსწავლემ სწორად ვერ გაიაზრა ამოცანა და შეუსაბამო მოქმედება შეასრულა.	საჭიროებს ხელახლა ახსნას/ სწავლებას.	მათემატიკური დავალების ბარათები ტექსტური ამოცანებით და მათი პირობების განმარტებაზე ვარჯიში: შემდეგ გამოთვლების შესრულება	ამოცანაში მოცემულ ვი- თარებაში გაბ- რავლება უნდა შესრულდეს თუ გაყოფა? აბა, რომელიმე მო- დელზე მაჩვენე, როგორ ამოხს- ნი ამოცანას!

--	--	--	--	--

მოსწავლის გვარი	შესაფერისი საზომი ინსტრუმენტ ის შერჩევა	შესაფერისი საზომი ერთეულის შერჩევა	საზომი ხელსაწყო მართებული გამოყენება	გაზომვის შედეგის ცხრილში შეტანა შესაბამის უჯრაში	სწორი ჩანაწერის გაკეთება
ჯიქია	+	+	0	+	0
არეშიძე	+	+	0	0	0
ზაალიშვილი	+	+	+	+	+
ბოკუჩავა	+	+	+	0	+

თვითშეფასება/ურთიერთშეფასება:

თანაკლასელების შეფასება ეხმარება მოსწავლეებს, რომ სხვათა შეფასების დროს თავადაც გაიმყარონ ცოდნა გარკვეულ საკითხებში. ურთიერთშეფასების დადებითი მხარე გახლავთ ის, რომ მოსწავლეები სწავლობენ სხვის ნამუშევრებში ძლიერი და სუსტი მხარეების შეფასებას და ამით აანალიზებენ საკუთარ პროგრესსაც.

ურთიერთშეფასებისთვის შესაძლებელია შემდეგი ტექნიკების გამოყენება:

- ნამუშევრების გაცვლა/შეფასება;
- ურთიერთგამოკითხვა გეგმის მიხედვით;
- კომენტარების დართვა.

შეფასების შედეგების ანალიზით მასწავლებელი ავლენს საკითხებს, რომლებიც მოსწავლეებმა განსაკუთრებით კარგად აითვისეს, იმ უნარებს, რომლებიც მოსწავლეებს უკვე აქვთ განვითარებული და იმ საკითხებს, რომელსაც სჭირდება დამატებითი მუშაობა, აგრეთვე უნარებს, რომელთა ფორმირებაც ჯერ არ მომხდარა. საჭიროა სწავლის პროცესის და მისი შედეგების ანალიზი არა მხოლოდ მასწავლებლის, არამედ შემსწავლელთა მხრიდანაც.

რა ვისწავლეთ დღეს ახალი?

- რომელი ინფორმაცია იყო ჩემთვის განსაკუთრებით საინტერესო?
- რა იყო რთული?
- რა მიშლიდა ხელს მუშაობაში?

სადიაგნოსტიკო ინტერვიუ

ინტერვიუ არის მასწავლებლის პირისპირ საუბარი ბავშვთან იმისთვის, რომ უკეთ გაიგოს, რას ფიქრობს ის რომელიმე კერძო საკითხის შესახებ, რა ხერხებს იყენებს სხვადასხვა საკითხის გადასაჭრელად ან რა დამოკიდებულება აქვს სასწავლო მასალის მიმართ. ასევე იმ ინფორმაციის მოძიებაა, რომელიც მასწავლებელს სწავლების ხერხებისა და საშუალებების შერჩევაში ან სწავლების მეთოდების ეფექტიანობის შეფასებაში დაეხმარება.

ინტერვიუს აქვს ისეთი ინფორმაციის გამომჟღავნების პოტენციალი, რომელსაც მასწავლებელი სხვა გზით ვერ მიიღებს. ინტერვიუ კლასში მხოლოდ რამდენიმე ბავშვს უნდა ჩაუტარდეს და არა ყველას. მასწავლებელმა გაკვეთილზეც კი შეიძლება გამართოს ინტერვიუ რომელიმე მოსწავლესთან, სანამ სხვები დავალებზე მუშაობენ. ნათელია, რომ მასწავლებლის საკორექციო მუშაობა ბავშვთან გაცილებით წარმატებული იქნება, თუ მას ბავშვის პრობლემების რაობასთან ერთად მათი მიზეზებიც ეცოდინება.

თანატოლთა შეფასება

არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ თანატოლთა შეფასება შესანიშნავი განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტია და მასწავლებლისგან დიდ ძალისხმევას არ მოითხოვს. სთხოვეთ მოსწავლეებს, გადახედონ ერთმანეთის საშინაო დავალებებს და არასწორ პასუხებს დაურთონ კომენტარები კომენტარი უნდა აღწერდეს არა მარტო იმას, თუ რა არის არასწორი, არამედ ნაშრომის გაუმჯობესების გზებსაც. ეს სტრატეგია მასწავლებელს უკეთეს წარმოდგენას შეუქმნის იმაზე, თუ რამდენად კარგად გაიგეს მასალა

ტექნოლოგიები და განმავითარებელი შეფასება

ტექნოლოგიების განვითარებასთან ერთად უფრო მარტივი ხდება განმავითარებელი შეფასების გამოყენება. არსებობს სხვადასხვა აპლიკაცია, რომლებიც განმავითარებელი შეფასებისთვის შეიძლება გამოყენოს მასწავლებელმა (ბიბლიოგრაფიაში იხილეთ ლინკი ინგლისურენოვანი ვებგვერდიდან Edutopia;)

ასევე შეგიძლიათ სცადოთ შემდეგი აქტივობა, რომელიც მოსწავლეების მიერ ტექნოლოგიების გამოყენებას წაახალისებს და თან განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტადაც გამოდგება: დაავალეთ მოსწავლეებს, გააკეთონ რეკლამა ახლად შესწავლილ ცნებასთან დაკავშირებით. მათ უნდა მოიფიქრონ ტექსტი და შესაბამისი ვიზუალიზაცია ახალ მასალაში გამოყენებული ცნებების გასაგებად. ეს აქტივობა დაგეხმარებათ, მეტი გაიგოთ იმის თაობაზე, თუ რა და როგორ გაიგეს მოსწავლეებმა.

ზემოთ შემოთავაზებული საშუალებები პედაგოგისთვის არ უნდა იქცეს თვითმიზნად. ეს არის ინფორმაციის მოპოვების ხერხები – როგორ უნდა გაგრძელდეს მომდევნო მეცადინეოები. შეფასების შედეგების ანალიზით მასწავლებელი ავლენს საკითხებს, რომლებიც მოსწავლეებმა განსაკუთრებით კარგად აითვისეს, იმ უნარებს, რომლებიც მოსწავლეებს უკვე აქვთ განვითარებული და იმ საკითხებს, რომელსაც სჭირდება დამატებითი მუშაობა, აგრეთვე უნარებს, რომელთა ფორმირებაც ჯერ არ მომხდარა. საჭიროა სწავლის პროცესის და მისი შედეგების ანალიზი არამხოლოდ მასწავლებლის, არამედ შემსწავლელთა მხრიდანაც. ვინაიდან მოსწავლე, რომელიც ცდილობს საკუთარი ნამუშევრის ძლიერი და სუსტი მხარეების გამოვლენას, მეტ ძალისხმევას გაიღებს მათ გასავითარებლად და ბოლოს, ყველაზე მნიშვნელოვანი, რაც უნდა გავითვალისწინოთ, არის ის, რომ ნებისმიერი აქტივობა თუ სტრატეგია განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტი ხდება მხოლოდ მაშინ, თუკი მასწავლებელი და მოსწავლე (გარდა იმისა, რომ გაარკვევენ, როგორია მოსწავლის პროგრესი, რას ვერ იგებს ის) იპოვიან გზებს, როგორ უნდა გაიაზროს მოსწავლემ ესა თუ ის საკითხი. შესაბამისად, განმავითარებელი შეფასების ვერ ერთი

ინსტრუმენტის გამოყენება ვერ ჩაითვლება ეფექტურად, თუკი საბოლოო შედეგი არ იქნება საკითხის/ცნების ღრმად გაგება/გააზრება თუ უნარის ათვისება.

თავი III

კვლევის მსვლელობა

3.1 კვლევის სამიზნე ჯგუფი

1. სსიპ ქედის მუნიციპალიტეტის სოფელ ზვარეს საჯარო სკოლის დაწყებითი კლასების 14 მოსწავლე და მათი მშობლები.
2. ამავე საფეხურის 12 პედაგოგი.

3.2 კვლევის მეთოდები და მონაცემთა ანალიზი

კვლევის წარმატებით განხორციელების და მისი შედეგების სანდოობისა და ადეკვატურობის მიზნით მონაცემთა შეგროვება განვახორციელეთ შემდეგი მეთოდების გამოყენებით:

პირველადი მონაცემების შეგროვება:

რაოდენობრივი მეთოდი - წერილობითი გამოკითხვა ანუ ანკეტირება:

- **მასწავლებელთა გამოკითხვას** (დანართი 1) მივმართეთ, რათა გაგვეგო კითხვაზე პასუხი როგორ ესმით განმავითარებელი შეფასების არსი და დანიშნულება, როგორ იყენებენ განმავითარებელ შეფასებას და რა გავლენას ახდენს ის მოსწავლეთა მასწავლო შედეგებზე? კვლევის დასაწყისში. კითხვარები მომზადდა დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლებისათვის. კითხვები იყო ღია და დახურული, სურვილის შემთხვევაში ანონიმური, რადგან ამ დროს რესპოდენტი არ იზღუდება პასუხის გაცემის დროს გულწრფელია და შესაბამისად, მის მიერ გაცემული პასუხები ზუსტი და სანდოა. მონაცემთა ანალიზის შედეგად იკვეთება შემდეგი სურათი: გამოკითხულ მასწავლებელთა უმრავლესობას სწორად ესმის განმავითარებელი შეფასების არსი და დანიშნულება, რომ განმავითარებელი შეფასება არის მოსწავლის ძლიერი და სუსტი მხარეების აღმოჩენა, შეფასება და მასწავლებლის ჩართულობით სწავლის შედეგების ამაღლება და უმეტესი მათგანის აზრით, განმავითარებელი შეფასების გამოყენება ხდება გაკვეთილის ყველა ფაზაზე, გამოკითხულთა 58% მიიჩნევს, რომ განმავითარებელი შეფასების გამოყენება ხდება უმეტესად გაკვეთილის მეორე და მესამე ფაზაზე, დანარჩენი ნაწილი მიიჩნევს, რომ განმავითარებელი შეფასების გამოყენება ხდება მთლიანად გაკვეთილის მსვლელობისას. განმავითარებელი შეფასების გამოყენებისთვის საჭირო დროდ, გამოკითხულთა 50% ასახელებს კონკრეტული რაოდენობის დროს(3-10წთ.)17% მიიჩნევს, რომ საკმაოდ დიდი დრო ჭირდება, ხოლო 33% შეფასებით დროის წინასწარ დასახელება შეუძლებელია, ამას გაკვეთილის მსვლელობიდან გამომდინარე საჭიროება განსაზღვრავს. გამოკითხულთაგან ყველა ასახელებს, რომ მიმდინარე დღეს გამოიყენეს განმავითარებელი შეფასება, მაგრამ კონკრეტულად გამოყენებული ინსტრუმენტების ანალიზისას იკვეთება, რომ მასწავლებელთა უმეტესობამ მიმდინარე საკლასო შეფასებისას გამოიყენა ზეპირი კომენტარი, რომელთა შორის უმეტესი წილი მოდის მიღწეული შედეგების აღწერაზე და მასწავლებელთ მხოლოდ 33% კომენტარი მოიცავს რჩევებს სუსტი მხარეების გასაუმჯობესებლად. კითხვაზე,თუ განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტებს იცნობთ, გამოკითხულთა 58% ასახელებს წერილობით და ზეპირ კომენტარს, შეფასების რუბრიკას და წამახალისებელ „სმაილებს“. 33% ზემოთ დაასახელებული ინსტრუმენტების გარდა ასახელებს, დაბალი ასაკობრივი ჯგუფის

მოსწავლეთათვის მიმზიდველ ინსტრუმენტებს: „შუქნიშანი“, „ფერადი ბარათები“, „შემაჯამებელი კითხვები“, „წითელი და მწვანე ბარათები“, „წამახალისებელი ბარათები“. ერთი მასწავლებელი ასახელებს მხოლოდ შექცებით შემოფარგლულ სიტყვიერ კომენტარს.

ამდენად, საერთო სურათი ასეთია; მასწავლებელთა მეტმა ნაწილმა თეორიულად მეტად იცის განმავითარებელი შეფასების რაობა და დანიშნულება, მაგრამ უშუალოდ პრაქტიკაში გამოყენებული განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტების მრავალფეროვნება მწირია.

- **მშობელთა გამოკითხვას** (დანართი 2), მივმართეთ იმის დასადგენად, რა გავლენას ახდენს მოსწავლეებზე შეფასება, როგორ ცვლის მათ მოტივაციას და ეს ყველაფერი როგორ ვლინდება ოჯახში. მშობლებს ვთხოვეთ სკოლაში მოსვლა და ანკეტური კითხვარით, რომელიც მოიცავდა, როგორც ღია ისე დახურული ტიპის კითხვებს, გამოვკითხეთ დაწყებითი საფეხურის 8 მშობელი. გამოკითხულთა 62% ასახელებს, რომ მასწავლებლები თავიანთი შვილების სწავლის შედეგების შესახებ დროულ და სრულყოფილ ინფორმაციას აწვდიან. ხოლო 38% ასახელებს, რომ მასწავლებლები თავიანთი შვილების სწავლის შედეგების შესახებ დროულ და სრულყოფილ ინფორმაციას ნაწილობრივ აწვდიან.

გამოკითხულთა 75% ასახელებს, რომ მასწავლებლებისაგან მიღებული ინფორმაცია ეხმარება მათ გაუწიონ შესაბამისი დახმარება შვილებს სწავლის პროცესში, დანარჩენი ამბობს, რომ ეს ნაწილობრივ ეხმარება. გამოკითხულთა უმრავლესობას მიაჩნია, რომ წამახალისებელი ინსტრუმენტების გამოყენება ახდენს მნიშვნელოვან გავლენას მოსწავლეთა მოტივაციის ამაღლებაში და მოსწავლეები საკლასო ოთახიდან გამოყოფილ დადებითი შეფასებით გამოწვეულ ემოციას უზიარებენ მშობლებს. ასევე უმრავლესობა აღნიშნავს, რომ დადებითი შეფასების მიღების შემთხვევაში შვილები შეხსენების გარეშე დამოუკიდებლად იწყებენ საშინაო დავალების მომზადებას.

თვისებრივი მეთოდი - დაკვირვება

- **მასწავლებელთა ფოკუსჯგუფები:** პირველადი მონაცემების სანდოობისა და ობიექტურობის გასაზრდელად, მას შემდეგ, რაც მოვახდინეთ მასწავლებელთა გამოკითხვა ანკეტირების გზით, მიღებული შედეგების საგაკვეთილო პროცესში მასწავლებელთა განმავითარებელი შეფასების გამოყენების სურათთან შედარების მიზნით დავესწარიტ რამდენიმე პედაგოგს ფოკუსირებულად, რაც გულისხმობს მხოლოდ შეფასების გამოყენების კუთხით დაკვირვებას. დაკვირვების შედეგების ანლიზის მიხედვით იკვეთება შემდეგი სურათი: თეორიულად განმავითარებელი შეფასების შესახებ უფრო მეტი ვიცით, მაგრამ ხარისხობრივად საგაკვეთილო პრაქტიკაში ნაკლებად გამოგვდის. უკუკავშირის გამოყენების კუთხით კომენტარი მეტწილად მოიცავს მიღწეული შედეგის ჩამონათვალს და ნაკლებად შეიცავს რჩევებს, თუ რა უნდა გააკეთოს მოსწავლემ სუსტი მხარეების დასაძლევად ან გამოყენებული რჩევა ზოგადი ხასიათისაა: „ბევრი იკითხე“, „ბევრი იმეცადინე“, „იაქტიურე“, „ძალიან კარგია“, „ყურადღების კონცენტრირება უფრო მეტად გჭირდება“, „კარგია, სწორად იყო შესრულებული“. შექებას უფრო მეტი ხარისხით ჰქონდა ადგილი, ვიდრე განმავითარებელ კომენტარს. კითხვა-პასუხის, როგორც განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტის გამოყენებისას, მასწავლებელი იღებს პასუხს უმეტესად იმ მოსწავლისაგან, რომელიც ხელს იწევს, ასევე ხშირია საერთო საკლასო პასუხები, რაც თითოეული მოსწავლის გაგება-გააზრების შესახებ თანაბარი და ობიექტური ინფორმაციის შეგროვების საშუალებას არ იძლევა. დაკვირვებისას გამოიკვეთა სწორი განმავითარებელი კომენტარის გამოყენების შემთხვევები, შეფასების რუბრიკის გამოყენებით გამჭვირვალე და ობიექტური შეფასება, მაგრამ წილობრივად ნაკლები რაოდენობით.

მეორადი მონაცემების შეგროვება:

რაოდენობრივი მეთოდი - წერილობითი გამოკითხვა ანუ ანკეტირება:

მასწავლებელთა ხელახალ გამოკითხვას (დანართი 1) მივმართეთ, ინტერვენციების განხორციელების შემდეგ, რათა კოლეგა მასწავლებლებში ინტერვენციის შედეგი გაგვეანალიზებინა. მონაცემთა ანალიზის შედეგად იკვეთება, რომ მნიშვნელოვნად არ შეცვლილა მასწავლებელთა დამოკიდებულება განმავითარებელი შეფასების გამოყენების კუთხით. დადებით ცვლილება არის ის, რომ მასწავლებელთა უმრავლესობა განმავითარებელი შეფასების გამოყენების საჭიროებას სამივე ფაზაზე ხედავს, განმავითარებელ კომენტარებში მოიმატა რჩევების მიცემის წილი. სუსტ მხარედ იკვეთება კვლავ მრავალფეროვანი ინსტრუმენტების გამოუყენებლობა. მასწავლებელთა მეტი წილი ჩვეული ინსტრუმენტების გამოყენებას აგრძელებს.

თვისებრივი მეთოდი - დაკვირვება:

- **ფოკუსირებული დაკვირვება** ვაწარმოეთ, როგორც ურთიერთშეფასების მიზნით, ასევე კოლეგების მიმართაც, რათქმუნდა სურვილის შესაბამისად. ურთიერთდაკვირვებას ვაწარმოებდით იმის შესაფასებლად რამდენად ეფექტურად მუშაობდა საკლასო ოთახში ესა თუ ის განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტი, ვაღწევდით ძლიერ და გასაუმჯობესებელ მიმართულებებს შემდგომი განვითარებისათვის, ასევე გამოცდილების გასაზიარებლად. რაც შეეხება კოლეგების საგაკვეთილო პროცესზე დაკვირვებას, მას ვახორციელებდით შემდეგი მიზნით: 1. როგორ იყენებდნენ განმავითარებელ შეფასებას 2. წარმატებული საგაკვეთილო პრაქტიკის გასაზიარებლად.

ფოკუსირებული დაკვირვება მოსწავლეებზე

უბრალო დაკვირვება (დანართი 3) გამოვიყენეთ მშობელთა მხრიდან. ისინი კვლევის ფარგლებში ინტერვენციების განხორციელების პერიოდში აკვირდებოდნენ საკუთარ შვილებზე ყოველდღიურად სხვადასხვა საგნის მასწავლებლის მიერ მიცემული განმავითარებელი შეფასების გავლენას და ასახავდნენ სპეციალურ მიწოდებულ ცხრილებში. შედეგი არის შემდეგი მონაწილე მშობელთა უმრავლესობა უმრავლეს შემთხვევაში კითხვაზე გაიგო თუ არა მიმდინარე სასწავლო დღეს მასწავლებლის შეფასება და აისახება თუ არა ეს მათ მოტივაციაზე პასუხი გაცემულია, რომ „გაიგო მასწავლებლის შეფასება, მოტივირებულია და იცის რა გააკეთოს“. ამგვარმა შეფასებამ ჩვენ გარკვეულწილად გვაფიქრებინა, რომ მშობლებს უჭირთ ღიად, გულახდილად აღწერონ რეალური სიტუაციის ამსახველი სურათი, ვინაიდან მათ მიერ გაკეთებული ანალიზის შედეგები საკმაოდ მაღალია, რაც ფოკუსირებული დაკვირვებების დროს გამოვლენილი სურათის ადეკვატური არ არის. ასევე მოსწავლეთა პერიოდული დაკვირვებებიდან, რომელთაც ვაწარმოებდით სხვადასხვა გაკვეთილების დასრულების შემდეგ მოსწავლეების გამოკითხვის გზით შეფასების გამოყენების და შეფასების გაგების შესამოწმებლად, მოსწავლეები არ ავლენდნენ იმდენად მაღალ შედეგებს, რაც მშობელთა დაკვირვების ფორმებში იკვეთება.

3.3. შესაძლო ინტერვენციები და მათი განხორციელება

გაანალიზებულ შედეგებზე დაყრდნობით დაგვეგმეთ შემდეგი ინტერვენციები:

- **ლიტერატურის დამუშავება, ურთიერთ და კოლეგებისათვის გაზიარება** - განმავითარებელი შეფასების ეფექტურად გამოყენებისათვის მე და ჩემმა კვლევის თანამონაწილემ მიზნად დავისახეთ კიდევ ერთხელ მივბრუნებოდით და სიღმისეულად შეგვესწავლა პროფესიული განვითარების პროექტებისგან (G-priEd, STEM) მიღებული ინფორმაციები განმავითარებელი

შეფასების არსის, დანიშნულებისა და მრავალფეროვანი ინსტრუმენტების შესახებ და გაგვეზიარებინა ერმანეთისა და კოლეგებისათვის.

▪ განმავითარებელი შეფასების ეფექტურად გამოყენების დანერგვა საკუთარ პედაგოგიურ პრაქტიკაში - ლიტერატურის გაცნობის შედეგად მიღებული ცოდნის დანერგვას განვახორციელებთ ჩვენს მუშაობაში. შევარჩევთ საკუთარ საგანსა და მოსწავლეებზე მორგებული განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტებს, რომლებიც დაგვეხმარებოდა მოსწავლეთა გაგება-გააზრების შესახებ ობიექტური ინფორმაციის შეგროვებაში. ამ ინფორმაციაზე დაყრდნობით მივცემდით მოსწავლეებს განმავითარებელ კომენტარს და მისი გათვალისწინებით დავგეგმავდით ყოველ მომდევნო გაკვეთილს.

▪ ურთიერთანამშრომლობა და თანამშრომლობა კოლეგებთან - თუ როგორ გამოგვდის დასახული მიზნის შესრულება სამუშაო პროცესში, ამ შედეგების ობიექტურ გაანალიზებაში დიდ დახმარებას გაგვიწევს ურთიერთთანამშრომლობა და კოლეგების შეფასება უშუალოდ დაკვირვების საფუძელზე.

▪ მოსწავლეებში მიღებული შედეგებზე დაკვირვება - საკუთარ პრაქტიკაში ახლებური მიდგომების დანერგვის ერთადერთი უმთავრესი მიზანი მოსწავლეთა სასწავლო შედეგების გაზრდაა, ამიტომ აუცილებელია პარალელურად დავაკვირდეთ მოსწავლეებში მიმდინარე პროცესს, მოახდენს თუ არა ახალი მიდგომები მათში ცვლილებას და რა ხარისხით.

3.4 კვლევის ვადები

აქტივობა	იანვარი	თებერვალი	მარტი	აპრილი	მაისი	ივნისი
პრობლემის იდენტიფიცირება	X					
კვლევის სავარაუდო გეგმის შემუშავება		X				
კვლევის წევრთა შეხვედრები	X	X	X	X	X	X
კითხვარის შედგენა, დამუშავება		X				
გამოკითხვა		X	X	X	X	x
მიღებული შედეგების ანალიზი		X				X
სავარაუდო ინტერვენციების განხილვა		X				
ინტერვენციის განხორციელება			x	x	x	
ინტერვენციის შედეგების ანალიზი						x
პრეზენტაცია სასაკოლო საზოგადოებასთან, შედეგების გაცნობა						x

თავი IV

კვლევის შედეგების შეფასება

4.1 ინტერვენციების შედეგები და მათი ანალიზი

პირველი ინტერვენცია, რაც მე და ჩემმა კვლევის თანამონაწილემ განვახორციელეთ, გახლდათ ის, რომ ლიტერატურის სიღრმისეულად დამუშავების შემდეგ მოვამზადეთ პრეზენტაცია და გავმართეთ საინფორმაციო შეხვედრა კოლეგებთან. პრეზენტაციის დროს მრავალფეროვანი განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტების გაცნობასთან ერთად განსაკუთრებული ყურადღება გავამახვილეთ, იმ მხარეებზე, რაც კოლეგების ანკეტირების შედეგებში შედარებით სუსტ მხარედ გამოიკვეთა, მათ შორის განმავითარებელი შეფასების გამოყენებით მიღებული მოსწავლეთა სასწავლო შედეგების შესახებ ინფორმაციის გამოყენება მოდევნო საგაკვეთილო პროცესის დაგეგმვაში. ჩვენ კოლეგებს შევთავაზეთ ერთგვარი გამოწვევა, რომ ამ პერიოდში აერჩიათ მათთვის სასურველი ახალი განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტი, დაეწყოთ მისი დანერგვა საგაკვეთილო პრაქტიკაში და შემდეგ მიღწეული შედეგი გაეზიარებინათ ჩვენთვის და კოლეგებისათვის. პრეზენტაციის შემდეგ პედაგოგებმა აღნიშნეს, რომ „ძალიან კარგი და ინფორმაციული იყო ეს შეხვედრა, უფრო კონკრეტულად გავიგეთ განმავითარებელი შეფასების არსი“, „რამდენ რაღაცას ვაკეთებდით და არ ვიცოდით რომ განმავითარებელი შეფასება ყოფილა“, „თურმე განმავითარებელი შეფასება სულაც არ მოითხოვს დიდ დროს და ეს უნდა ხდებოდეს მსვლელობისას ისე, რომ მოსწავლე ნაბიჯ-ნაბიჯ მიდიოდეს სასურველ შედეგამდე მასწავლებლის დახმარებით“. დამსწრე კოლეგათა ნაწილმა გამოთქა ინტერესი ჩვენს გამოწვევაზე და აღნიშნეს, რომ აუცილებლად განახორციელებდნენ.

აღნიშნული მიმართულებით ინტერვენციის განხორციელების პროცესის დასრულების შემდეგ კოლეგებთან ინტერვიუს მეთოდით შევაგროვეთ ინფორმაცია მათ საგაკვეთილო პროცესში კარგად მოქმედი ინსტრუმენტების შესახებ:

წერილობითი უკუკავშირი - „აღნიშნული ინსტრუმენტის გამოყენება მართალია დიდ დროს და ძალისხმევას მოითხოვს მასწავლებლისგან, მაგრამ შედეგი არის საკმაოდ სასურველი, ჯერ ერთი რომ დაბალი ასაკობრივი ჯგუფის მოსწავლემ შეიძლება ზეპირი ფორმით მიწოდებული უკუკავშირი არ მოისმინოს, ან ვერ დაიმახსოვროს, ხოლო წერილობითი ფორმა ეხმარება მათ გაიაზრონ მიღებული შეფასება და რჩევები, ასევე მშობელიც იღებს ინფორმაციას და ხდება მათი მხრიდან საჭირო ჩარევა“.

წამახალისებელი ბარათები - „ეს არის წინასწარ დაბეჭდილი სხვადასხვა საგნებში ფერადი ბარათები, რომელშიც მასწავლებელი უთითებს რიცხვს და მოკლე წინადადებებით უწერს ამ კონკრეტულ გაკვეთილზე რა გამოუვიდა მოსწავლეს კარგად. აღსანიშნავია, რომ ერთ გაკვეთილზე მოსწავლეს რამდენიმე ბარათის მიღება შეუძლია სხვადასხვა კომპონენტში და ასევე არ არის დაბალი აკადემიური მოსწრების მოსწავლე ამ მხრივ შეზღუდული, მცირედი წინსვლისთვის ისიც აგროვებს ამ ბარათებს. ბარათებში დაწერილ ინფორმაციას ეცნობა სახლში მშობელიც. აღნიშნული ბარათების გამოყენება არ მოითხოვს დიდ დროს, მაგრამ შეიძლება მცირე ხარვეზად ჩაითვალოს ის რომ, ამ ბარათებში რჩევების დაწერა არ ხდება, ის ზეპირად მიეწოდება მოსწავლეს, რაც შეიძლება არ დაამახსოვრდეს ხანგრძლივად“.

დიახ/არა ბარათები, გავიგე ვმუშაობ - „ეს ორივე ბარათი დაახლოებით ერთი შინაარსისაა და მასწავლებელს ეხმარება აკონტროლოს მოსწავლეთა მუშაობის პროცესი და საჭირო დროს გაუწიოს სათანადო დახმარება. ამ ბარათების გამოყენებისას სუსტ მხარედ შეიძლება ჩაითვალოს, ის გარემოება, რომ არის შესაძლებელი რომელიმე მოსწავლეს მოერიდოს ბარათის აწევა ან ხანდახან არაობიექტურად გამოიყენოს. ამის დაძლევა ამ ბარათების სისტემატიური გამოყენებით არის შესაძლებელი“.

ავტოსადგომი - „გაკვეთილის მსვლელობისას მოსწავლეები კითხვის გაჩენისას წითელ ბარათზე წერს და აკრავს სათანადოდ გამოყოფილ ადგილზე დაფასთან, მასწავლებელი კითხულობს და უწევს სათანადო დახმარებას. მოსწავლეები გაკვეთილის ბოლოს მწვანე ბარათებზე წერენ და აკრავენ ავტოსადგომში რა გაიგეს კარგად. აღნიშნული ინსტრუმენტის გამოყენება მოსწავლეთა ხალისით და ინტერესით მუშაობას უწყობს ხელს“.

შემაჯამებელი ბარათები „მკითხველის დღიური“ - „ტექსტზე მუშაობის დროს გამოიყენება, ტექსტზე მუშაობის დასასრულ მოსწავლე წერს ბარათებზე რა მოეწონა, რა არ მოეწონა და რატომ?“

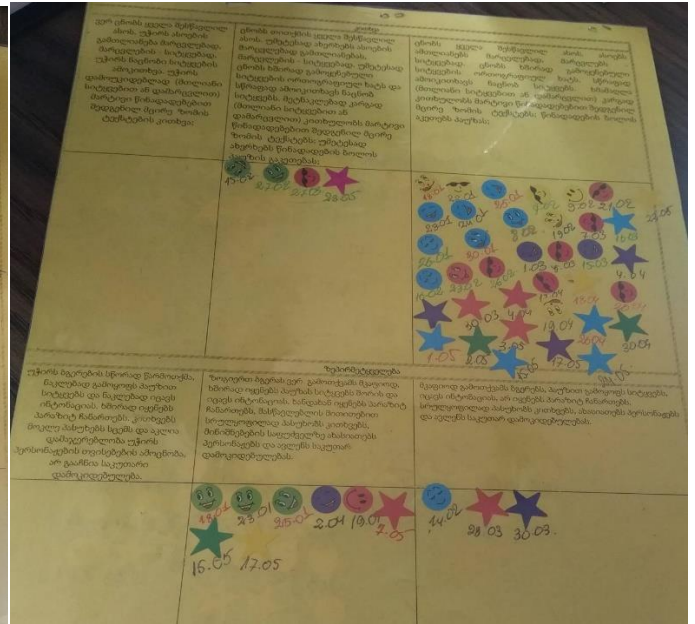
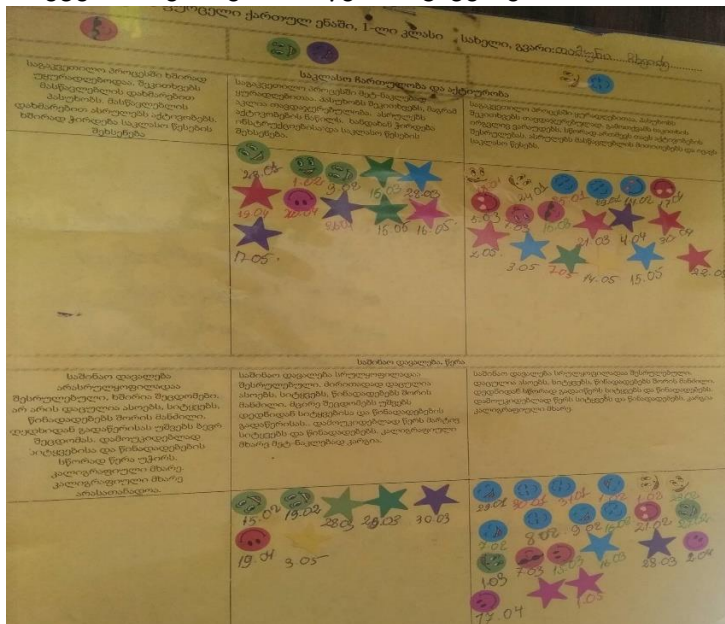
ურთიერთშეფასება/თვითშეფასება - „შეფასების რუბრიკის შესაბამისად მოსწავლეები ზეპირი ფორმით ახდენენ ურთიერთ და თვითშეფასებას, აღნიშნული მოსწავლეებს უმაღლესს მოტივაციას, პასუხისმგებლობას, ხელს უწყობს ყურადღების კონცენტრაციას, ჩართულობას. მოსწავლეები არიან მობილიზებული და დაახლოებით ხვდებიან სად და როგორ ჭირდებათ დახმარება. სუსტ მხარედ შეიძლება ჩაითვალოს, რომ მოსწავლეები რაღაც მომენტში იჩენენ რიდს, რაც ხელს უშლის ობიექტურ შეფასებას“.

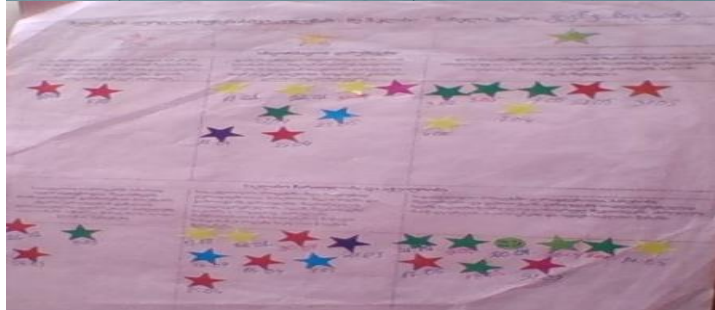
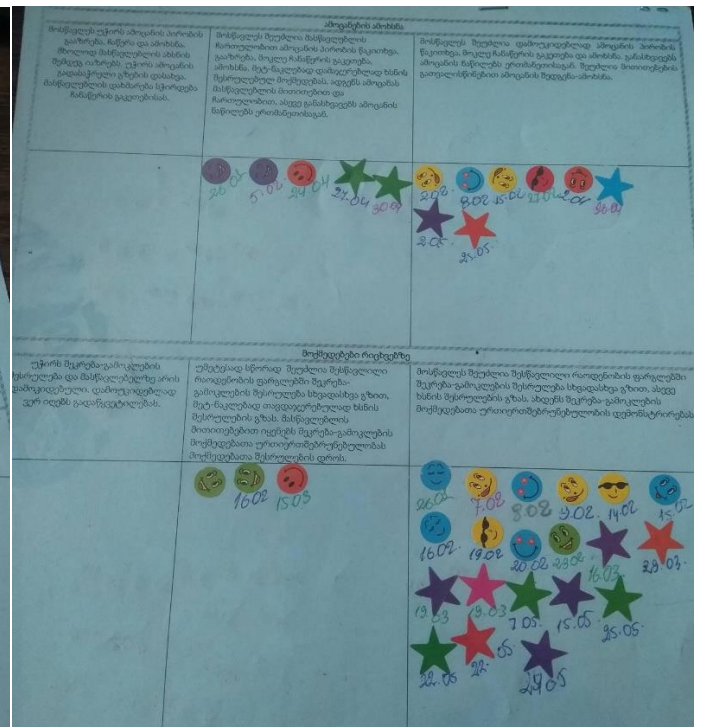
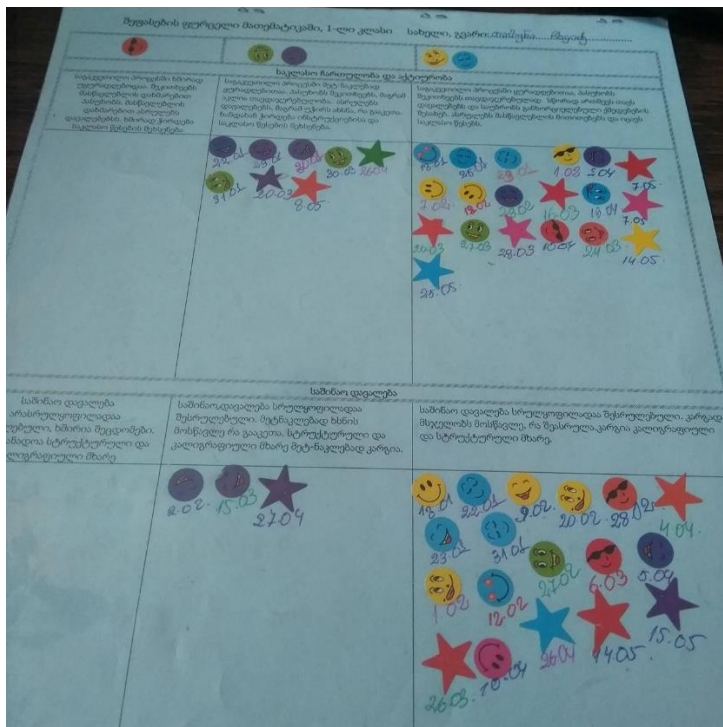
შესასვლელი და გასასვლელი ბარათები - „მიზნისა და შეფასების რუბრიკის გაცნობის შემდეგ მოსწავლეები ავსებენ შესასვლელ ბარათებს, რაც ეხმარება მათ მიზნის გააზრებაში, ისინი კონკრეტულად წერენ საკუთარ სამუშაო მიზანს, რას შეძლებენ. ამ ინფორმაციას მასწავლებელი იყენებს საგაკვეთილო პროცესში. გაკვეთილის ბოლოს კი ავსებენ გასასვლელ ბარათებს, რაც მათ თვითშეფასების უნარის განვითარებაში, ხოლო მასწავლებელს მეორე დღის საგაკვეთილო პროცესის დაგეგვაში ეხმარება. აღნიშნული ბარათების გამოყენების სუსტ მხარედ შეიძლება ჩაითვალოს ის ფაქტი, რომ მოსწავლეები ზეპირი ფორმით უფრო ადვილად გადმოსცემენ საკუთარ აზრს, ხოლო წერილობით უჭირთ და დიდ დროს ანდომებენ“.

- მეორე ინტერვენცია რაც განვახორციელე გახლდათ, სხვადასხვა ლიტერატურის დამუშავების შემდეგ ზუსტად გავიაზრე განმავითარებელი შეფასების არსი, რომ შედეგიანი სწავლების პროცესში სხვა რამდენიმე კომპონენტს შორის, ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი როლი განმავითარებელ შეფასებას უჭირავს. ის სხვა კომპონენტებისაგან იზოლირებული არ არის, პირიქით სხვადასხვა აქტივობა საგაკვეთილო პროცესში ერთდროულად შეფასების, კლასის მართვის და ახალი საკითხის სწავლების როლს ასრულებს, აღნიშნული ერთ-ერთ მცდარ შეხედულებას აბათილებს, კერძოდ განმავითარებელი შეფასების გამოყენება მეტ დროს მოითხოვს და ამისათვის გაკვეთილზე დრო არ რჩება. საკუთარ დამოკიდებულებებში გამოიკვეთა შემდეგი სურათი, რომ ჩემი შეხედულებით განმავითარებელი შეფასების მთავარი დანიშნულება მოსწავლეთა წახალისება, მოტივაციის გაძლიერებაა და შედარებით ნაკლებ მნიშვნელობას ვანიჭებდი, მისი როგორც სკაფოლდინგის როლს განმავითარებელი კომენტარის სახით. უფრო მეტი რაოდენობით ვიცნობდი და ვიყენებდი წამახალისებელ ინსტრუმენტებს. ასევე შედარებით ნაკლებად ობიექტურად გამომდიოდა მიმდინარე გაკვეთილებზე მოსწავლეთა გაგება-გააზრების შესახებ ინფორმაციის შეგროვება და მისი გათვალისწინება მომდევნო გაკვეთილების

დაგეგმვისას. რადგან მიმდინარე საგაკვეთილო პროცესში მოსწავლეთა გარკვეული ნაწილი ავლენს „მოჩვენებით“ გაგების სურათს. ლიტერატურის გაცნობის შედეგ გავაცოხიერე, ის გარემოებებიც რომ გარკვეულ აქტივობებს, რომელაც ვიყენებდი ჩემს პაქტიკაში შეიძლება შევუთავსო განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტის ფუნქცია. მავალფეროვანი ინსტრუმენტებისგან გარკვეულ ინსტრუმენტებს შევურჩიე მოდიფიცირება და მოვარგე ჩემს საკლასო ოთახს, მათგან გამოვარჩევდი:

შეფასების რუბრიკა (ზოგადი) - ვინაიდან ჩემი სამიზნე მოსწავლეები დაბალი ასაკობრივი ჯგუფის (1-3 კლასები) მოსწავლეები იყვნენ, მათი შეფასების ინსტრუმენტი აუცილებლად ასაკობრივად მიმზიდველი უნდა ყოფილიყო, ამ ასაკში ძალიან მოსწონთ ფერადი ბარათები, სტიკერები და მსგავსი წამახალისებელი ფორმები. შეფასების რუბრიკა თავისი კრიტერიუმებით მოსწავლეებისათვის რომ გამხდარიყო ნათელი და ამასთან მიმზიდველი ესგ-ით განსაზღვრული სტანდარტების გათვალისწინებით ყველა საგანში (ქართული ენა და ლიტერატურა, მათემატიკა, ბუნებისმეტყველება) შევიმუშავე შეფასების კრიტერიუმები, შესაბამისი მიღწევის განსხვავებული დონეებით და ვაქციე მრავალჯერადად გამოყენების ტიპის რუბრიკად, ამასთან ასაკობრივი მიმზიდველობისათვის ყოველდღიური შედეგების დაფიქსირებას ფერადი სტიკერების გამოყენებით ვახდენდი. აღნიშნული ინსტრუმენტი ინფორმაციას აწვდიდა როგორც მოსწავლეს, ასევე მშობელს ყოველდღიურად, ვინაიდან რუბრიკა დაჰქონდა მოსწავლეს სახლში. მნიშვნელოვანი დახმარება გამიწია მოსწავლეთა მხრიდან კრიტერიუმების დამახსოვრებაში, ვინაიდან ზეპირდ ნათქვამი ფრაზები მოსწავლეებს ან ხანგრძლივად არ ამახსოვრდებათ ან შეცვლილი სახით მიაქვთ ოჯახში. ასევე რუბრიკა ეხმარებოდა მოსწავლეებს თვითშეფასებისა თუ ურთიერთშეფასების პროცესში, შესაფასებელი მიმართულებების სწორად დასახელებაში. ამ ინსტრუმენტის ნაკლოვან მხარედ შეიძლება ჩაითვალოს ის ფაქტი, რომ რუბრიკაში წერილობითი ფორმით ვერ ხდება სუსტი მიმართულებების გაძლიერების გზების ჩვენება მოსწავლეთათვის, თუმცა ზეპირდ ყოველთვის ვაცნობდი. უფრო მეტი კონკრეტიზაციისათვის მომავალში აღნიშნული რუბრიკის მოდიფიცირებას ვგეგმავ იმ სახით, რომ ყოველდღიურად შევძლო რჩევების შესახებ ჩანაწერის გაკეთება.

შემახსენებელი ნიშნები - დაბალ ასაკობრივ მოსწავლეებში რაიმე ქმედების ჩვევად ჩამოყალიბებას ხანგრძლივი დრო და მრავალჯერადად, მათ შორის ერთ გაკვეთილზე რამდენიმეჯერ, შეხსენება სჭირდებათ. აღნიშნულ პროცესში ძალიან კარგად იმუშავა შემახსენებელმა ნიშნებმა. ეს არის ჯოხზე დამაგრებული სხვადასხვა მიმზიდველი ფორმის მუყაოზე დაწერილი ფრაზები. რომელიც უჭირავს მასწავლებელს ხელში და საჭირო დროს ვერბალური შეხსენების ნაცვლად უჩვენებს მას და მიუთითებს მოსწავლეს სასურველი ქმედებისაკენ. აღნიშნული ინსტრუმენტი ეფექტურად მეხმარებოდა სხვადასხვა აქტივობების განხორციელების პროცესში აქტივობების მსვლელობის შეუჩერებლად მოსწავლეთათვის შეხსენების მიცემაში, რაც ასევე დროის ეკონომიის საშუალებას იძლეოდა. ეს ინსტრუმენტი კარგად გამოვიყენე შემდეგ სიტუაციებში: „კითხვებზე სრული პასუხები მინდა“, „მოვუსმინოთ მოსაუბრეს“, „თუ რაიმეს თქმა გესურს, ხელი აიდე“, „გააგრძელე კითხვა“, „ისევ წაიკითხე პირობა“, „სწორად დაჯექით მერხთან“ და სხ.

წარმატების ხე - ვინაიდან დაწყებით საფეხურზე მოსწავლეებს მალე ბეზრდებათ ერთი და იგივე აქტივობა (ამ შემთხვევაში შეფასების ინსტრუმენტი), ამიტომ პერიოდულად ვცდილობდი ახალ-

ახალი ფორმების შემუშავებას და მოსწავლეთათვის შეთავაზებას. ერთ-ერთი ასეთი ინსტრუმენტი გახლდათ „წარმატების ხე“, რომელსაც გავეცანი ინტერნეტ გზით „mastsavlebeli.ge“-ზე (17 დეკემბერი, 2017 წელი, მანანა სეხნიაშვილი-გავუფერადოთ ბავშვებს გაკვეთილები), მოვახდინე მისი როგორც ფორმის, ასევე დანიშნულების მოდიფიცირება, მოვარგე ჩემს საკლასო ოთახს და საკმაოდ შედეგიანად გამოვიყენე სხვადასხვა სიტუაციაში: პირველ კლასში - მოქმედებები რიცხვებზე, კითხვებზე გაცემული სწორი პასუხები, სწორად ამოკითხული სიტყვები, კითხვისას ინტონაციის სწორად გადმოცემა და ა.შ. შეიძლება ითქვას აღნიშნულ ინსტრუმენტს გამოყენების ძალიან ფართო არეალი აქვს. მისი გამოყენების პრინციპი გახლავთ, რომ ხის ფორმის მოდელზე მასწავლებელი მოსწავლისაგან სწორად შესრულებული „როლისთის“ უკრავს ფოთოლს, (ჩემს შემთხვევაში გამოვიყენე ფერადი ვარსკვლავები), ფოთოლი იმდენი ეკვრება რამდენიც სწორი პასუხი იქნება, ასე თანდათანობით იმოსება ხე ფოთლებით. გაკვეთილის ბოლოს მასწავლებელი ურთავს მოკლე წერილობით უკუკავშირსაც და აძლევს მოსწავლეს. თავდაპირველად აღნიშნული „წარმატების ხე“ მოსწავლეებს თვალსაჩინოდ გამოუყარი, რამაც გამოიწვია მოსწავლეთა ყურადღების გადატანა მასზე, რაც ერთგვარად ხელშემშლელი აღმოჩნდა, ამიტომ შემდეგ ხეს ვდებდი მაგიდაზე ვაკრავდი ვარსკვლავებს და მხოლოდ გაკვეთილის ბოლოს ვაძლევდი მოსწავლეებს. აღნიშნული ინსტრუმენტი მოსწავლეთა მოტივაციას, ჩართულობას, ყურადღების მობილიზებას ძალიან მნიშვნელოვნად ზრდიდა. მქონდა შემთხვევები, როცა მოსწავლეებმა აღნიშნული წარმატების ფურცელი ისე გააფერად და დაუმატა დეტალები, რომ სიუჟეტი შექმნა. აქ უკვე სხვა მიმართულებით განვითარებას შეეწყო ხელი. ვინაიდან მე კლასში მცირე რაოდენობის მოსწავლე მყავს, წარმატების ფურცელს ინდივიდუალურად ვუმზადებდი მოსწავლეებს, დიდი რაოდენობის კლასებში შესაძლებელია „წარმატების ხის“ გამოყენება ჯგუფებისათვის, წყვილებისათვის.

პორტფოლიო - აღნიშნული ინსტრუმენტს გავეცანი პროექტ G-PRIED-ის მეთოდურ რესურსებში და გამოვიყენე პირველკლასელებთან მათემატიკასა და ქართულ ენაში. მოსწავლეები ძალიან დიდი ხალისით მოეკიდნენ საკუთარი ნაშრომების პორტფოლიოში შეგროვებას, მნახველის თვალში თავის წარმოჩენის მიზნით ისინი მეტი პასუხისმგებლობით ეკიდებოდნენ ნამუშევრების (დიაგნოსტიკური ტესტები, შეფასების ფურცლები, სხვადასხვა აქტივობების ბარათები, ნაწერები და ა.შ) შესრულების ხარისხის გაზრდას. პორტფოლიოები საკუთარი სურვილით გავაფორმებინე, პერიოდულად ვაძლევდი უკუკავშირს და ვთხოვდი თვითონაც დაკვირვებოდნენ ცვლილებებს. მართალია პირველ კლასში პორტფოლიოს ერთ-ერთი მთავარი დანიშნულება, მოსწავლეებმა პორტფოლიოში შეგროვილ მასალებზე დაყრდნობით ობიექტურად შეაფასონ საკუთარი სწავლის პროგრესი, ნაკლები ხარისხით იქნა მიღწეული, მაგრამ მასწავლებელს მაძლევდა თვალსაჩინო სურათს მათი აკადემიური მიღწევის პროგრესის შესახებ. სასწავლო პროცესში მოსწავლეთა ნამუშევრების ობიექტური თვითშეფასება პიროვნების განვითარების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი კომპონენტია. თვითშეფასების კულტურის ადრეული ასაკიდანვე ჩამოყალიბება ძალიან მნიშვნელოვანია დაწყებით კლასებში. ამდენად ჩემი მცდელობა ობიექტური თვითშეფასების უნარის განვითარებისა შემიძლია მივიჩნიო დადებითად, ვინაიდან ეს მოსწავლეები შემდგომ კლასებში უკვე გარკვეულ საწყისებზე დაყრდნობით შეძლებენ ამ უნარის სრულფასოვნად ჩამოყალიბებას.

დიაგნოსტიკური შეფასება - გავეცანი ასევე პროექტ G-PRIED-ის მეთოდურ რესურსებში და ვიყენებდი პერიოდულად მოსწავლეთა აკადემიური მოსწრების შესაფასებლად. აღნიშნული შეფასების მიზანი გახლდათ რომელიმე კონკრეტული საკითხი/ების შესწავლის შემდეგ არსებული რეალური სურათის დადგენა, რომელსაც შემდეგ სწავლების პროცესის დაგეგმვისას ვითვალისწინებდი. ამ კუთხით ძალიან მნიშვნელოვან დახმარებას მიწევდა “kargiskola.ge” პორტალზე განთავსებული დიაგნოსტიკური ტესტები მათემატიკასა და ქართულ ენა-ლიტერატურაში. ამ ტესტების მნიშვნელოვანი დადებითი მახასიათებელი გახლავთ, ის რომ თითოეული დავალებას მითითებული აქვს ესგ-ით განსაზღვრული მისაღწევი შედეგები ინდიკატორებით, ტესტირების შედეგი გვაძლევს ზუსტ და სანდო ინფორმაციას რომელი მიმართულებით მუშაობის ხარისხი კარგია და რომელი საჭიროებს განვითარებას. აღნიშნული ტესტებით მუშაობა დამეხმარა მე თვითონ დამეწყო მსგავსი დიაგნოსტიკური ტესტების შემუშავება (იხ. ბმული <https://drive.google.com/drive/u/1/my-drive>).

სააღრიცხვო ბარათები - აღნიშნული ინსტრუმენტს გავეცანი პროექტ G-PRIED-ის მეთოდურ რესურსებში და დავიწყე გამოყენება. აღნიშნული ინსტრუმენტი მასწავლებელს ძალიან მნიშვნელოვან დახმარებას უწევს მოსწავლეთა სასწავლო შედეგების აღრიცხვის შედეგებზე დაფუძნებით ახალი გაკვეთილების დაგეგმვაში. სააღრიცხვო ბარათების/ცხრილების გამოყენების არეალი ძალიან ვრცელია. ჩემს პედაგოგურ პრაქტიკაში დავნერგე სხვადასხვა საგნობრივი სტანდარტების მიღწევის აღრიცხვის ბარათები, მაგ: პირველ კლასში (ქართული ენა და ლიტერატურა):

სიტყვების ორთოგრაფიული ხატის გონებაში ჩაწერის სააღრიცხვო ბარათი

სახელი, გვარი	სიტყვები, რომლებსაც კარგად კითხულობს	სიტყვები, რომელთა ამოკითხვა ცოტა უჭირს	სიტყვები, რომელთა ამოკითხვა ძალიან გაუძნელდა

გამართული კითხვის უნარის სააღრიცხვო ბარათი:

სახელი გვარი-----

რიცხვი	სიტყვების სწორად ამოკითხვა			ინტონაცია			სასვენი ნიშნებზე ყურადღების გამახვილება		
	უშეცდომოდ წაკითხა	1-5 შეცდომა დაუშვა	5-ზე მეტეცდომა დაუშვა	კარგი	ცდილობს	უჭირს	კარგია	ცდილობს	უჭირს

ერთ წუთში სწორად წაკითხული სიტყვების სააღრიცხვო ბარათი:

სახელი, გვარი	რიცხვი	რაოდენობა	რიცხვი	რაოდენობა	რიცხვი	რაოდენობა	რიცხვი	რაოდენობა	რიცხვი

პირველი კლასი (მათემატიკა):

სტანდარტის მიღწევის სააღრიცხვო ბარათი:

სახელი, გვარი:-----

რიცხვები	1. მოსწავლე ერთმანეთს უსაბამებს რიცხვებს, რიცხვით სახელებს და რაოდენობებს								
	1.1		1.2		1.3		1.4		
	მიაღწია	უჭირს	მიაღწია	უჭირს	მიაღწია	უჭირს	მიაღწია	უჭირს	

ურთიერთშეფასება/თვითშეფასება - აღნიშნულ განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტს ძალიან ხშირად ვიყენებდი, ის მეხმარებოდა მოსწავლეთა მხრიდან პასუხისმგებლობის, ყურადღების კონცენტრირების, ჩართულობის ზრდაში. სხვადასხვა აქტივობის ბოლოს მოსწავლეები ზეპირი კომენტარის ფორმით ახდენდნენ საკუთარი მიღწეული შედეგისა და თანაკლასელთა შეფასება. ამისთვის რომ თავი გაართვათ წინასწარ უნდა გაეაზრებინათ ის კრიტერიუმები, რომელთა მიხედვითაც უნდა გაეკეთებინათ შეფასება. როდესაც ამ მიმართულებებს კარგად იაზრებს მოსწავლე აქტივობის პროცესში ყურადღებას ამახვილებს მის მაღალი ხარისხით შესრულებაზე. განსაკუთრებით ხშირად მივმართავდი ამ ინსტრუმენტს გამართული კითხვის პროცესის შეფასებისას. კითხვისას მოსწავლეებმა უკვე კარგად იცოდნენ რომელ მახასიათებლებზე მიექციათ ყურადღება და შესაბამისად შედეგიც სასურველია იყო.

კვლევის თანამონაწილესთან თანამშრომლობით, კერძოდ საგაკვეთილო პროცესში დაკვირვებების შედეგად გამოცდილება გავიზიარე „შესასვლელი და გასასვლელი ბილეთების“ გამოყენებისა. აღნიშნული ბარათები მეხმარებოდა მიმელო ინფორმაცია მოსწავლეებისაგან შესასწავლ თემასთან დაკავშირებით, ანუ რა იცოდნენ ასახსნელი მასალის შესახებ და რა ინტერესები ჰქონდათ, რომ საჭიროების შემთხვევაში შემეტანა ცვლილებები გეგმაში. გასასვლელი ბილეთები კი მეხმარებოდა გამეგო, თუ რამდენად გაიაზრეს საკითხი მოსწავლეებმა, დარჩა თუ არა რაიმე გაურკვეველი, რათა მომდევნო გაკვეთილი დამეგეგმა იმდაგვარად, რომ გამეთვალისწინებინა მოსწავლეთა საჭიროებები და ინტერესები. აღნიშნული ინსტრუმენტის ხშირად გამოყენებით ამაღლდა მოსწავლეთა ჩართულობა, რადგან მოსწავლეებისთვის ნათელი იყო, როგორ დაიწყებოდა

გაკვეთილი და როგორ დასრულდებოდა, მოლოდინი იმისა, რომ გასასვლელი ბილეთები ჰქონდათ შესავსები ყურადღების კონცენტრაციის შენარჩუნებაში ეხმარებოდა მოსწავლეებს გაკვეთილის ბოლომდე. მიუხედავად იმისა, რომ დასაწყისში მოსწავლეების მხრიდან არ იყო ობიექტურად შევსებული ბარათები (ისინი თამამად არ პასუხობდნენ ბილეთებში მოცემულ კითხვებს), მას შემდეგ, რაც ავუხსენი, რომ ეს არ იქნებოდა მათი განმსაზღვრელი შეფასებისთვის გამოყენებული, რომ ამით მე ვცდილობდი გამერკვია მათი საჭიროებები, თანდათან მოსწავლეებმა დაიწყეს ობიექტურად შეფასება და შედეგზეც აისახა დადებითად.

- კვლევის მსვლელობისას, დასახული მიზნისკენ სწორი მიმართულებით სვლის პროცესში ძალიან კარგი დახმარება გამიწია ჩემმა კვლევის თანამონაწილემ. მას სხვადასხვა განმავითარებელი ინსტრუმენტის დანერგვისას ვთხოვდი საგაკვეთილო პროცესში დასწრებას. დამსწრის ობიექტური შეფასება და სწორი რეკომენდაციები მეხმარებოდა გამეუმჯობესებინა ის მიმართულება, რომელის შეცვლაც შესაძლებელი იყო და რომლის ცვლილება უფრო ეფექტურს გახდიდა განმავითარებელი შეფასების გამოყენების პროცესს. ვინაიდან ყოველთვის არ იყო იმდენი დრო, რომ ხშირად დავსწრებოდი ერთმანეთს, ვაკეთებდით საკუთარი გაკვეთილების აუდიო/ვიდეო ჩანაწერს, რომელსაც თავისუფალ დროს ვნახულობდით-ვაანალიზებდით და საჭირო კორექტივებს ვახორციელებდით. ურთიერთთანამშრომლობამ მიგვიყვანა იმ შეფასებამდე, რომ სისტემატიური მუშაობით და ყურადღების გამახვილებით ჩვენი პედაგოგიური პრაქტიკა განმავითარებელი შეფასების გამოყენების კუთხით ეფექტურად იზრდებოდა.

- ყველაზე მნიშვნელოვანი ასპექტი ჩვენი პედაგოგიური კვლევის მიზნისა გახლდათ მოსწავლეებში სასწავლო შედეგების ზრდის ანალიზი. ამისათვის მივმართავდი მშობლებთან გასაუბრებას, თვით გაკვეთილის დასრულების შემდეგ ვამოწმებდი მოსწავლეებს ჩემ მიერ მიცემული შეფასების არსი რამდენად გააზრებული ჰქონდათ. შედეგად ცხადი იყო, რომ გამოკითხულ მოსწავლეთა უმრავლესობისთვის მნიშვნელოვანი იყო როგორც ზეპირი, ასევე წერილობითი კომენტარი, ისინი ამით თავს იწონებდნენ მშობლების, თანაკლასელების წინაშე.

თავი V

5.1 კვლევის სუსტი მხარეები და დაძლევის გზები:

კვლევის შედეგების გაანალიზების შედეგად გამოვლინდა შემდეგი სუსტი მხარეები:

- ჩვენი საათობრივი დატვირთვა და საგაკვეთილო ცხრილი არ გვაძლევდა ხშირად საგაკვეთილო პროცესში ურთიერთდაკვირვების შესაძლებლობას. ეს სუსტი მხარე რომ არა, უფრო მეტი შესაძლებლობა გვექნებოდა ურთიერთთანამშრომლობის გზით პროფესიული განვითარების ზრდისა, ვინაიდან საგაკვეთილო პროცესში ცოცხალი დაკვირვება და ანალიზი ყველაზე თვალსაჩინო, ობიექტური შეფასებისა და პრაქტიკის გაზიარების საშუალებაა.

აღნიშნული სუსტი მხარის დასაძლევად კვლევის მსვლელობისას ვიყენებდით ურთიერთგაკვეთილების აუდიო/ვიდეო ჩანაწერებს, რომელთა ანალიზს შემდეგ თავისუფალ დროს ვაკეთებდით.

- მოსწავლეებში მიღწეული შედეგების გამოვლენის პროცესში მშობელთა ჩართულობა. ჩვენი შეფასებით მშობლები ოჯახში მოსწავლეთა დაკვირვების ცხრილების შევსებისას არ იყვნენ ბოლომდე გულწრფელები მასწავლებელთა მიმართ გარკვეული რიდის ფაქტორის მიზეზით.

ინტერვენციის განხორციელების მსვლელობისას გვქონდა მცდელობები მშობლებთან შეხვედრებისას მშობელთა ცნობიერების შესაცვლელად, რომ როგორც მასწავლებლის, ისე

მშობელთა მხრიდან გულახდილი საუბრები არსებული რეალობის კუთხით მასწავლებლებს დაგვეხმარება საჭირო ცვლილებების განხორციელებაში, შედეგად შეიმჩნეოდა მცირედი პროგრესი.

- განხორციელებული ინტერვენციების პროცესში კოლეგა მასწავლებლების ჩართულობის ხარისხი.

ამ კუთხით პრობლემის დაძლევა ვერ მოხერხდა, ვინაიდან ჩვენი მხრიდან ეს პროცესი დიდ დროს და ძალისხმევას და მასწავლებელთა მხრიდან ცვლილებებისადმი დიდ სურვილს მოითხოვდა.

5.2 კვლევის შედეგების გაზიარება

რეფლექსია კვლევის შედეგების გაზიარების შესახებ.

სსიპ ქედის მუნიციპალიტეტის სოფელ ზვარეს საჯარო სკოლაში ჩავატარეთ პრაქტიკის კვლევა: „როგორ ვაქციოთ განმავითარებელი შეფასების გამოყენება ჩვენი პედაგოგიური პრაქტიკის ეფექტურ მახასიათებლად”

კვლევის მიზანი იყო შეგვეფასებინა ჩვენი თავი სად ვართ, გვეზრუნა ამ შეფასების შედეგების გაუმჯობესებაზე, რეალურად მუშაობის გზით. კვლევის მსვლელობისა და საბოლოო დაკვირვების შედეგებზე დაყრდნობით მივიჩნიეთ რომ, ჩვენს პედაგოგიურ პრაქტიკაში განმავითარებელი შეფასების ეფექტურად გამოყენების კუთხით არის მნიშვნელოვანი დადებითი პროგრესი (რომელზედაც უკვე ზემოთ ვისაუბრეთ) და ჩავთვალეთ, რომ შეიძლებოდა მისი კოლეგებთან გაზიარება.

კვლევის შედეგების გაზიარება ასევე საინტერესო აღმოჩნდა კოლეგების ნაწილისათვის. მათ დადებითად შეაფასეს ჩვენი გაწეული მუშაობა და მიღწეული შედეგი. კოლეგების გარკვეულ ნაწილს მიაჩნია, რომ ეს მართლაც კარგი და მიღწევადია დაწყებითი საფეხურის მოსწავლეებთან. მათაც აღნიშნეს, რომ მიზანმიმართული და ხანგრძლივი მუშაობის შედეგად სხვადასხვა განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტის გამოყენების ეფექტურობა იზრდება. რაც შეეხება ზოგადად საკუთარი პედაგოგიური პრაქტიკის კვლევის წარმოებას, აღნიშნეს, რომ მნიშვნელოვანია მასწავლებლისათვის პრაქტიკის გასაუმჯობესებლად და აუცილებლად შედეგის მომცემია. ზოგიერთ მასწავლებელს თვითონაც გაუჩნდათ სურვილი საკუთარი პრაქტიკის კვლევა განხორციელონ სამომავლოდ. თემას კი აარჩევნ მათი პრაქტიკის საჭიროებიდან გამომდინარე.

დასკვნა

ჩვენს მიერ ჩატარებული პედაგოგიური პრაქტიკის კვლევის პროცესის შედეგად მიღებული გამოცდილების საფუძველზე შემიძლია ვთქვა, რომ რეალურად მართლაც დიდი როლი აქვს განმავითარებელი შეფასების ეფექტურად და სწორად გამოყენებას სასწავლო პროცესში მოსწავლეთა ჩართულობისა და მოტივაციის ზრდის, საკუთარი პასუხისმგებლობის გააზრების და საბოლოო ჯამში შესასწავლი საგნის/საკითხის მიმართ დამოკიდებულებების ჩამოყალიბებაში, რაც საბოლოო ჯამში აისახება მოსწავლეთა სასწავლო შედეგებში. განმავითარებელი შეფასების ინსტრუმენტი ეფექტურობას იძენს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როცა ის ობიექტურად, გამჭვირვალედ, რეალურ შედეგებზე დაფუძნებით და რაც მთავარია ვალიდურად არის გამოყენებული. ეს პროცესი კი საკმაოდ შრომატევად და ხანგრძლივ მუშაობას მოითხოვს, რომელიც უნდა ხორციელდებოდეს სისტემატიურად და ამასთან გარკვეული პერიოდულობით ხორციელდებოდეს მასწავლებლის მხრიდან ეფექტურობის შეფასება, ვინაიდან გარკვეულ პერიოდის გასვლის შემდეგ ესა თუ ის ინსტრუმენტი კარგავს ეფექტურობას და საჭიროებს

განახლებას, მოდიფიცირებას ან საერთოდ ახლით ჩანაცვლებას. ყოველივე ზემოთ აღნიშნულის გათვალისწინების მცდელობების შედეგად მივიჩნევ, რომ კვლევის პროცესში ჩემი მუშაობის შედეგი აისახა მოსწავლეთა სასწავლო შედეგებში, თუმცა ეს არ არის ის მაქსიმალური შედეგი, რაც შეიძლება მიმეღწია, ამიტომ მიზნად დავისახე აღნიშნული მიმართულების გასაძლიერებლად მომავალშიც კვლავ გავაგრძელო აქტიური მუშაობა. თანამედროვე მასწავლებლის წარმატების ფორმულა ხომ მუდმივად განვითარებაზე ორიენტირებაა. ამდენად მე საკუთარ თავს, კვლევის თანამონაწილეს და კოლეგებს ვურჩევდი, რომ ჩვენს პროფესიაში არასოდეს არ არის მიღწეული შედეგი საკმარისი, არ არსებობს მაქსიმალური შედეგის ზღვარი და ჩვენ მუდმივად უნდა ვიყოთ ორიენტირებული ამ შედეგების პროგრესისაკენ.

ამ კვლევის პროცესში მე და ჩემმა თანამონაწილემ მიზნად დავისახეთ სამომავლოდ აუცილებლად ვიმუშაოთ და წარვმართოთ კვლევა ამ კვლევაში გამოვლენელ ერთ-ერთ სუსტ მიმართულებაზე: „როგორ გავზარდოთ მშობელთა ობიექტური თანამშრომლობა მასწავლებლებთან.“

გამოყენებული ლიტერატურა (ბიბლიოგრაფიის დამოწმება)

- ბივერი ს. ხუნდაყიშვილი მ. (განმავითარებელი შეფასება და დიფერენცირებული სწავლება (სახ-ო მასწავლებლებისთვის).
- ეროვნული სასწავლო გეგმა 2011-2016 წლები, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო. <http://mes.gov.ge/content.php?id=3923&lang=geo>

ელექტრონული რესურსები:

- გორგოძე სოფო 26.10.2016. ინტერნეტგაზეთი, ელექტური განმავითარებელი შეფასება, მოძიების თარიღი:10.02.2018. საიტის მისამართი: <http://mastsavlebeli.ge/?p=11953>
- ედიშერაშვილი ნატალია 28.10.2016, შეფასების რუბრიკების მნიშვნელობა სწავლა-სწავლების პროცესში და მათი ტიპები. მოძიების თარიღი:12.02.2018. საიტის მისამართი: <http://mastsavlebeli.ge/?p=11982>
- ლაბარტყავა ნინო 10.10.2014. ინტერნეტგაზეთი, განმავითარებელი შეფასების საშუალებები, მოძიების თარიღი: 10.02.18 საიტის მისამართი: <http://mastsavlebeli.ge/?p=1869>
- ნოზაძე გიორგი 13.12.2013. ინტერნეტგაზეთი, განმავითარებელი შეფასების განხორციელების სტრატეგიები და მეთოდები . მოძიების თარიღი 11.02.2018 საიტის მისამართი: <http://mastsavlebeli.ge/?p=2165>
- ტყემალაძე რ. დალაქიშვილი ნ. თოფაძე ქ. (2010) სწავლება და შეფასება, მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი.
- პროექტ G-PRIED-ის (კითხვის, წერისა და მათემატიკის სწავლება დაწყებით კლასებში (I-IV)) ვიდეოსესიები <http://kargiskola.ge/GC/diary.php?enter>

სსიპ ქედის მუნიციპალიტეტის სოფელ ზვარეს საჯარო სკოლა.

ვატარებთ პრაქტიკულ კვლევას , „როგორ ვაქციოთ განმავითარებელი შეფასების გამოყენება ჩვენი პედაგოგიური პრაქტიკის ეფექტურ მახასიათებლად“ კვლევის კორდინატორები: თამარ კონცელიძე, თეონა გოგიტიძე.

თქვენი, როგორც კოლეგის მონაწილეობა ძალიან მნიშვნელოვანია პროექტის წარმატებისათვის. თქვენგან მიღებული ინფორმაცია ანონიმურია.

1. თქვენი აზრით რას გულისხმობს განმავითარებელი შეფასება და რა კავშირშია იგი მოსწავლეთა აკადემიურ მაჩვენებლებთან?-----

ა) ღიბ

ბ) ანა

3. თუ იყენებთ მიუთითებთ უფრო ხშირად გაკვეთილის რომელ ფაზაზე იყენებთ.

4. საგაკვეთილო დროის რა ნაწილი სჭირდება ამას?

5. როგორ ფიქრობთ, მასწავლებელთა ნაწილი რატომ მიიჩნევს განმავითარებელი შეფასების გამოყენებას რთულ პროცესად? -----

6. გამოიყენეთ თუ არა დღეს საგაკვეთილო პროცესში განმავითარებელი შეფასება?

ა) ღიზი

ბ) ანა

7. თუ შეგიძლიათ დღეს ერთ-ერთი მოსწავლის მიმართ გამოყენებული განმავითარებელი შეფასების მაგალითი მოიყვანეთ: -----

8. განმავითარებელი შეფასების რომელ ინსტრუმენტებს იცნობთ? -----

9. თქვენ უფრო ხშირად რომელს იყენებთ? -----

თუ შეგიძლიათ მოიყვანეთ კონკრეტული მაგალითი:-----

მადლობა თანამშრომლობისათვის!

დანართი 2.

კითხვარი მშობლისათვის (თუ სურვილი გექნებათ მიუთითეთ სახელი და გვარი)

მოგესალმებით, პირველ რიგში მადლობას გადაგიხდით იმისთვის, რომ გამოიჩინეთ მზაობა ჩართულობით კვლევაში, რომლის საბოლოო მიზანი არის განმავითარებელი შეფასების ეფექტურად გამოყენების გზით მოსწავლეთა მოტივაციისა და სასწავლო შედეგების ზრდა.

1. თქვენი აზრით, გაწვდიან თუ არა მასწავლებლები დროულ და სრულ ინფორმაციას თქვენი შვილის შესახებ?

ა) დიახ

ბ) არა

გ) ნაწილობრივ

2. რამდენად გეხმარებათ ეს ინფორმაცია გაუწიოთ საჭირო დახმარება თქვენს შვილს სწავლის პროცესში?

ა) ძალიან კარგად მეხმარება

ბ) ნაკლებად მეხმარება

გ) ვერ მეხმარება, რადგან ინფორმაცია ბუნდოვანი ან ძალიან ზოგადია

3. როგორ ფიქრობთ, რომელი სასკოლო ფაქტორები ახდენენ გავლენას, თქვენი შვილების მხრიდან სხვადასხვა საგნების მიმართ დამოკიდებულებების ჩამოყალიბებასა და აკადემიურ მაჩვენებლებზე?-----

4. ამ ფაქტორებს შორის რამდენად მნიშვნელოვნად მიიჩნევთ მასწავლებელთა მიერ მოსწავლეთა მიმართ გაკეთებულ საგაკვეთილო შეფასებას?

- ა) არ მოქმედებს მოსწავლეებზე.
- ბ) არც ისე მნიშვნელოვნად მოქმედებს მოსწავლეებზე.
- გ) ძალიან მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს, რაც ნათლად ვლინდება უკვე ოჯახში სწავლის მიმართ დამოკიდებულების დროს.

5. თუ შეგიძლიათ მოიყვანეთ კონკრეტული მაგალითები:-----

6. თქვენი აზრით რა გავლენას ახდენს მასწავლებლის შეფასება მოსწავლეთა სასწავლო პროცესისადმი დამოკიდებულების ჩამოყალიბებასა და აკადემიური მაჩვენებლის ზრდაში?
ა) არ ცვლის მოსწავლის დამოკიდებულებებსა და შედეგებს.
ბ) მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს მოსწავლეთა მოტივაციასა და შედეგებზე.
7. რამდენად ხშირად ეკითხებით თქვენს შვილს როგორი შეფასება მიიღო იმ დღეს მასწავლებლებისაგან?
ა) ყოველდღე ბ) ხანდახან გ) იშვიათად
8. რამდენად ხშირად საუბრობს თქვენი შვილი ოჯახში მასწავლებლებისაგან მიღებულ შეფასებებზე?
ა) არ საუბრობს. ბ) საუბრობს, მაშინ როცა მე ვეკითხები გ) საუბრობს, მაშინ როცა კარგი შეფასება მიიღო.
9. გთხოვთ გაიხსენოთ რამდენიმე ფრაზა, რომელიც მოგისმენიათ თქვენი შვილისგან მასწავლებელთა მიერ გაკეთებულ შეფასებაზე: -----

10. გთხოვთ გაიხსენოთ, როცა თქვენს შვილს მიუღია კარგი შეფასება როგორ იქცეოდა საშინაო დავალების მომზადებისას:
ა) სჭირდებოდა შეხსენება, რომ მოემზადებინა საშინაო დავალება
ბ) შეხსენების გარეშე იწყებდა საშინაო დავალების დამოუკიდებლად მომზადებას
გ) შეხსენების გარეშე იწყებდა დავალების დაწერას, მაგრამ არ იცოდა როგორ უნდა შეესრულებინა.

თუკი საკითხის ირგვლივ, რაიმე დამატებითი ინფორმაციის დამატება გასურთ, შეგიძლიათ ჩამოაყალიბოთ აქ:-----

